

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

БАНК ХОДИМЛАРИ ВА ТАДБИРКОРЛАРНИНГ ҲАФТАЛИК НАШРИ

№ 36 (1215)

2019 йил 19 сентябрь

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

ISSN 2010-6602

@bank_axborotnomasi

Сайтимизга ўтиш учун QR кодини телефонингиз орқали сканер қилинг

Халқ банкида ребрендинг

Жорий йилнинг 17 сентябрь куни Тошкент шаҳридаги "Пойтахт" бизнес марказида Халқ банкнинг янги логотипи ва корпоратив ранги янги ланиши – ребрендинг қилиниши юзасидан брифинг бўлиб ўтди.

Унда Халқ банки Бошқаруви раисининг ўринбосари Бахтиёр Отамуродов, янги логотип Амир Темур узугидан андоза олган ҳолда ишлаб чиқилган ҳақида сўз юритиб, унда унсурлар кучи, давлатнинг қудрати ва халқимиз ҳаётига хизмат қилишга интилиш бирлаштирилганини таъкидлади. Логотипдаги олтин ранг бойлик ва ишончлиликини, яшил ранг эса банкнинг барқарорлиги ва шиддат билан ўсаётганини англатади, дея таъриф берди.

Шунингдек, брифингда Банк бизнесини ривожлантириш маркази директори Шохруҳ Сиддиқов сўзга чиқиб, бугунги кунда Халқ банки томонидан банк хизматларини ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлар хусусида тўхталди. Унинг келтиришича, Халқ банки Ўзбекистон банк тизимининг муҳим бўғини ҳисобланиб, унинг тарки-

бида 198 та филиал, 30 та мини-банк ва 900 га яқин жамғарма махсус кассалар 16 миллиондан ортиқ мижозларга хизмат кўрсатиб келмоқда.

Халқ банки тизимида жисмоний шахсларга янада сифатлироқ хизмат кўрсатиш мақсадида микроқарз, юқори фоизли омонатлар, нафақа-овердрафти, кобрендинг, кобейжинг ва кредит карталари каби бир қатор янги маҳсулотларни жорий этмоқда.

Шунингдек, республикамизнинг барча ҳудудлари аҳолисига қулайлик яратиш мақсадида кечаю кундуз хизмат кўрсатиш марказлари барпо этилмоқда. Шу билан бирга, пластик карталарга масофадан туриб хизмат кўрсатиш учун айти пайтда 500 дан ортиқ банкомат ва инфокиосклар фаолият юритмоқда. Банк томонидан йил охирига қадар яна 1000 га яқин банкоматлар олиб келиниши режалаштирилган.

Бундан ташқари, мижозларга қўшимча қулайликлар яратиш, банк хизматлари оммабоплигини ошириш ҳамда уларни оптималлаштириш мақсадида 300 дан ортиқ "Банк хизматлари офислари" очилиши режалаштирилган.

finance.uz

ЭКСПОРТ ЙЎЛИДАГИ МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Товар хомашё биржасида, "Трастбанк" хусусий акциядорлик банки ва Россиянинг "Транскапиталбанк" ҳамкорлигида матбуот анжумани ўтказилди.

Унда Ўзбекистон Республикаси Товар хомашё биржаси "Трастбанк" ХАБ ва "Транскапиталбанк" ОАЖ раҳбарияти, Санкт-Петербург халқаро товархомашё биржаси, ҳамда вазирлик ва идоралар вакиллари, шунингдек, тадбиркорлар ва трейдерлар иштирок этди.

Анжуман Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 20 декабрдаги "Экспортга қўмаклашиш ва уни рағбатлантиришни кучайтириш чоратадбирлари тўғрисида"ги қарори ижросидоирасида, "Экспортйўналишида тузилган биржа битимлари бўйича ҳисоб-китоблари "ЎЗРТХБ" АЖ, "Трастбанк" ХАБ ва "Транскапиталбанк" АЖ ҳамкорлигида тузилган лойиҳани амалга оширилиши" мавзусига бағишланди.

(Давоми 2-саҳифада)

ПРЕСС-ТУР

Истиқболли лойиҳаларни

молиялаштираётган банк

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки сўнгги пайтларда бир-биридан қизиқ анжуману тадбирлар ўтказиб келмоқда. Айниқса, ҳудудларда ташкил этилаётган пресс-турлар ҳар томонлама мазмунли кечаётди. Чунки мазкур тадбирларда журналистлар банкнинг молиявий кўмагида амалга оширилаётган йирик инвестицион ва давлат дастурлари доирасидаги лойиҳалар билан танишиб, тадбиркору аҳоли билан жонли мулоқот қилишмоқда.

Яқинда банк томонидан ОАВ вакиллари учун Сирдарё вилоятига навбатдаги пресс-тур ташкил этилди. Унда иштирокчилар "Ўзмиллийбанк" томонидан молиялаштирилган Ўзбекистон – Хитой «АВР» МЧЖ қўшма корхонаси, «SHIRIN AGRO NUR» МЧЖ, «Воҳа Баракиси» мини-маркети ва Сирдарё вилояти "Ўзмиллийбанк" бўлими фаолияти билан яқиндан танишишди.

Дастлаб иштирокчилар Сирдарё вилояти, Сирдарё туманидаги Ўзбекистон – Хитой «АВР» МЧЖ қўшма корхонасида бўлишиб, ишлаб чиқариш жараёнини кузатишди.

"АВР" қўшма корхонаси Wenzhou Jinsheng Trade Co., Ltd, PENG SHENG МЧЖ қўшма корхонаси ва Олмалиқ металлургия комбинати таъсисчилигида 2013 йилда ташкил этилган бўлиб, айти дамда корхонада 300 яқин ёшлар меҳнат қилмоқда.

(Давоми 3-саҳифада)

БАНК ЖАМОАСИ
ҲАМЖИҲАТЛИЛИГИ
МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА → 2

ОЛТИН ВА
БЕНЗИННИНГ БАҲОСИ
ЎСДИ → 5

БОЛАНГИЗ ПУЛ ТЎПЛАШ
ВА САРФЛАШНИ
БИЛАДИМИ? → 9

Экспорт йўлидаги манфаатли ҳамкорлик

(Бошланиши 1-саҳифада)

Маълумки, жорий йилнинг май ойида Ўзбекистон ва Россия ҳукуматлари раҳбарлари даражасидаги қўшма комиссиянинг биринчи йиғилиши қарори доирасида икки мамлакат ўртасида маҳсулот экспортини кўпайтириш, биржа савдоси механизмларидан фойдаланишни ҳисобга олган ҳолда янги маҳсулот бозорини ривожлантириш, миллий валютада ҳисобкитобларни амалга оширишни йўлга қўйиш мақсадида "Трастбанк", "Транскапиталбанк" ва Республика Товар хомашё биржаси ўртасида ҳамкорлик алоқалари тўғрисида Меморандум имзоланганди. Ушбу келишув, авваламбор, Ўзбекистон ва Россия ўртасидаги товар айланмаси ҳажмларини янада ошириш мақсадида биржа савдо механизмларидан кенг фойдаланган ҳолда икки мамлакатнинг экспорт маҳсулотларини кенгайтириш ва янги товар бозорларини ўзлаштиришга йўналтирилган.

Шунингдек, мазкур ҳужжат биржа савдолари орқали амалга оширилаётган ташқи савдо операциялари бўйича ўтказиладиган ҳисоб-китобларни оптимallasштиришда банкларнинг қўшимча воси-

таларидан фойдаланиш имконини беради ҳамда транзакция ва ҳисобкитобларни амалга ошириш жараёнини соддалаштириш ва тезлаштиришга кўмаклашади.

Тадбирда мазкур ҳужжат ижроси бўйича эришилган натижалар хусусида сўз юритилиб, "Трастбанк" ва "Транскапиталбанк" ўзаро ҳамкорликда алоҳида инфратузилма яратганлиги ҳамда Республика Товар хомашё биржаси учун "Транскапиталбанк"да АҚШ доллари, евро ва Россия рублида қўшимча вакиллик ҳисобварақлари очилганлигига алоҳида тўхталиб ўтилди.

Шунингдек, анжуманда валюта соҳасини тартибга солишнинг бозор механизмларини жорий қилиш, республикада экспорт салоҳиятини оширишни рағбатлантириш, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни фаол жалб қилиш, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг ташқи ва ички бозордаги рақобатбардошлигини ошириш, мамлакатимизда инвестиция ва ишбилармонлик муҳитини мустаҳкамлаш масалалари муҳокама қилинди.

Қолаверса, Республика Товар хомашё биржаси ва "Трастбанк"

хусусий акциядорлик банкнинг ўзаро муносабатлари, миқдорлар билан ўрнатиладиган алоқалар ва уларнинг ўзига хос эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда банк ва миқдор ўртасида ўрнатиладиган ўзаро манфаатли ҳамкорлик натижалари юзасидан тақдимот ўтказилди.

Анжуман давомида "Транскапиталбанк" бошқаруви раисининг ўринбосари Елена Ширинская икки мамлакат молия ва биржа тузилмалари ўртасидаги шериклик алоқалари янада ривожланишига умид билдириб, Ўзбекистон ва ЕОИИ, МДХ, ШХТ мамлакатлари ўртасида ҳисоб-китоб "кўприги" вазифасини бажаришда эришилган ютуқлари тўғрисида маълумот тақдим этди. Шунингдек, "Трастбанк" билан йўлга қўйилган ҳамкорлик воситаси ташқи операцияларини амалга оширишда Россия ва Ўзбекистон тадбиркорларини биржа механизмидан кенг фойдаланишга ундашини алоҳида қайд этди.

Тадбир якунида анжуман иштирокчилари мавзу доирасида ўзаро фикр алмашиб, ташкилот мутахассислари ҳамда хорижий меҳмонлар ва тадбиркорлар ўртасида қизиқарли савол-жавоблар бўлиб ўтди.

Рустам ПЎЛАТОВ

Давлатимиз раҳбарининг мамлакатимизда банклар фаолиятини яхшилаш, уларнинг оммабонлигини ошириш мақсадида 2018 йил 23 мартда "Банк хизматлари оммабонлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори эълон қилинганди. Мазкур қарор ижроси доирасида "Асака" акциядорлик тижорат банки томонидан қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, банк томонидан жорий йил май ойидан бошлаб барча филиаллар иштирокида ўқув семинар-тренинглар ташкил қилинмоқда. Мунтазам равишда ўтказиладиган бундай машғулотлардан асосий мақсад – аҳолига хизмат кўрсатишнинг юқори даражасини таъминлаш ҳамда ходимлар малакасини оширишдан иборатдир. Шу кунга қадар ана шу ўқув-семинарларда 1500 нафардан ортиқ банк ходими ўз соҳасининг турли йўналишлари бўйича малакасини оширди.

Банк жамоаси ҳамжиҳатлилиги мустаҳкамланмоқда

– Ўқув семинарларидан кўзланган мақсад нафақат ходимларнинг билим савиясини кўтариш, балки жамоа жипслигини мустаҳкамлаш, дўстона муносабатларни ўрнатиш орқали ўзаро меҳр-оқибатли бўлиш туйғуларини ҳам сингдиришдир, – дейди "Асака" АТ банк Ижро аппарати бошлиғи Бекзод Тангматов. – Шу боис, бу семинарларда барча филиал ходимларининг иштироки таъминланмоқда. Улар ўқув-семинарлар орқали турли машғулотларда қатнашиб, сабоқ олиши баробарида бир-бири билан тажриба алмашади, биргаликда мазмунли дам олиш имкониятига ҳам эга бўлади.

Яқинда "Асака" банк томонидан тизимдаги ходимларнинг маънавий-маърифий савиясини, малакасини ошириш ҳамда уларни қайта тайёрлаш ишларини тизимли таш-

кил этиш мақсадида яна бир тадбир ўтказилди. Ушбу семинар-тренинг юридик ва жисмоний шахсларнинг муносабатларини қабул қилиш ва ижросини таъминлаш мавзусига бағишланиб, иштирокчилар аҳоли муносабатлари билан ишлашнинг энг самарали йўллари йўналишида. Тренинг қатнашчилари иш фаолиятларида учрайдиган айрим муаммоларни вазиятлар бўйича берган саволларига батафсил жавоблар олишди.

Қайд этиш жоизки, "Асака" банк АТ замонавий халқаро банклар тажрибасини ўрганган ҳолда уларнинг самарали тизимларини ўз фаолиятига киритмоқда. Жумладан, яқин кунларда кадрлар билан ишлаш самарадорлигини ошириш, иш фаолиятини такомиллаштириш мақсадида халқаро "HR" ("Эй-чар"), яъни инсон ресурсларини ўрганувчи) тизимини жорий этиш арафасида.

– Анъанавий тарздаги кадрлар бўлимининг иш жараёни ҳаммамизга маълумдир. "Асака" банк бу жараёнга янгиланган тарзда "HR" департаментини ташкил қилмоқда. Унга кўра, кадрларни қобилияти, салоҳиятига кўра танлов асосида ишга қабул қилинади. Уларнинг малакасига қараб иш билан таъминланади, – дейди банкнинг Юридик департаменти бошлиғи ўринбосари Шерзод Тўраев. – Бу тизимнинг афзалликларидан бири ходимлар бажараётган иш ҳажмига кўра баҳоланади. Яна бунинг жорий этилиши иш фаолиятида қариндош-уруғчилик, таниш-билишчилик каби иллатларнинг олди олинишига кўмак беради.

Тадбир давомида махсус психологик тренинглар ҳам ўтказилиб, банк ходимлари ўз иш фаолиятларида асқотадиган психологик маслаҳатлар ҳам олишди.

Умида ХУДОЙБЕРГАНОВА

(Бошланиши 1-саҳифада)

Кран ва шу каби сантехник воситаларни ишлаб чиқаришга мўлжалланган Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган корхона йилига икки миллион донадан ортиқ турли хилдаги маҳсулотлар чиқармоқда. Энг асосийси, тайёр товарлар маҳаллий хомашё асосида тайёрланмоқда. Бу эса, унинг таннархини чўнтакбоб бўлишига замин яратаетир.

Хитой технологияси тайёрлаётган мазкур кранлар ички бозордан ташқари МДХ давлатларига ҳам сотилмоқда. Шу кунларда бошқа хорижий мамлакатлар бозорига кириш бўйича чоралар кўрилатири.

– Шу кунларда маҳсулотларнинг турини ва ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш бўйича тегишли чоратадбирларни олиб бораёмиз, – дейди корхона бош директори ўринбосари Ғофуржон Аҳмедов. – Бундан мақсад эса маҳсулотларнинг 30 фоизидан ошиғини четга сотишдир. Ўтган йили корхонамиз 1,5 млн. доллар экспорт қилган бўлса, жорий йил 8 ойида эса мазкур кўрсаткич 1,5 млн. доллардан ортди. Йил охирига қадар эса янада ошиши кутилмоқда. Чунки шу кунларда кўплаб халқаро кўргазмаларда иштирок этиб, харидор билан самарали шартномалар имзолаёмиз. Уларга ўз вақтида маҳсулот етказиш эса олдимизда турган муҳим вазифалардан саналади.

Корхона шу йиллар мобайнида ишлаб чиқаришни ҳажмини янада ошириш мақсадида “Ўзмиллийбанк” билан ҳамкорликда бир қатор лойиҳаларни амалга оширди. Жумладан, яқинда 9,9 миллион АҚШ долларлик лойиҳани молиялаштириш учун банкдан маълум миқдорда молиявий кўмак олди. Натижада корхонанинг навбатдаги лойиҳаси ҳаётга татбиқ этиладиган бўлди.

Шуни эътиборлики, мазкур корхона ҳар қандай кишида катта таассурот қолдиради. Ишлаб чиқариш жараёнининг ўзи бир олам бўлса, ходимларга яратилган шароитлар ҳам аъло даражада. Ишчилар учун тамаддиҳоналар, дам олиш масканлари, ҳатто чўмилиш ҳовузларигача бунёд этилган.

Қолаверса, корхона рўпарасида Ўзбекистон – Хитой парки ишлаб турибди. У ерда спорт майдонлари-ю, болажонлар учун ташкил этилган турли ўйингоҳлар кишининг мароқ билан дам олишига хизмат қилади.

Истиқболли лойиҳаларни молиялаштираётган банк

Пресс-тур давомида иштирокчилар Сирдарё вилояти, Ширин шаҳридаги «SHIRIN AGRO NUR» масъулияти чекланган жамиятининг гидропоника усулида бунёд этилган иссиқхонасида бўлишиб, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг етиштириш жараёни билан танишишди.

Қайд этиш жоизки, гидропоника усулининг ишчи кучи кам талаб қилиши, ҳосилдорлик ва озуқа таъсирчанлигининг юқори бўлиши, ўсимликнинг кам касалланиши каби қатор қулайликлари бор.

Шу боис ҳам корхона 2018 йили ўз ва банкнинг 567,8 минг АҚШ долларилик сармоясига Эрон технологияси асосида 1 гектар майдонга гидропоника усулида иссиқхона бунёд этди. Натижада ўтган йилнинг ўзида илк етиштирган маҳсулотлар хорижга экспорт қилинди.

– Мана шу бир йил биз учун синовли ўтди. Чунки гидропоника усулида ҳосил олишнинг ўзига хос жиҳатларини ўргандик, тажриба орттирдик. Ўтган йили 120 тонна помидор олган бўлсак, бу йил 200 тоннага етказишни мўлжаллаб турибмиз. Бундай серҳосиллик бизни янада руҳлантирмоқда. Шу боис, келгуси йилда яна 2 гектар майдонга худди шундай иссиқхона ташкил этиш ниятидамиз, – дейди корхона иш бошқарувчиси Санжар Ашуров.

Иссиқхонадаги иш жараёнини кузатарканмиз, бир гектар майдоннинг барча юмушини еттита ишчи эплашининг гувоҳи бўлдик. Барча тизим автоматлаштирилган. 20 августда экилган помидор-

лар бир ой тўлмаган бўлса-да тез етилиб, ҳосилга кириш арафасида. Иш бошқарувчининг айтишича, октябрь ойидан маҳсулотлар тўлиқ экспортга йўналтирилади.

Сўнгги йилларда юртимизда давлат дастурлари асосида кенг қўламли ишлар қилиниб, турмуш

чилари тадбир сўнггида “Ўзмиллийбанк”нинг Сирдарё вилояти бўлимида ҳам бўлди.

Айни дамда “Ўзмиллийбанк”нинг Сирдарё вилояти бўлими 1 293 юридик шахс, 40 316 жисмоний шахс ҳамда 1 843 та яқка тартибдаги тадбиркорлар билан ҳамкорликда ишлаб келмоқда.

– Бугунги кунда бўлимимизнинг умумий кредит портфели 455 млрд.сўмни ташкил этади. Мазкур маблағлар асосан, вилоятимизда ишлаб чиқариш ва экспорт ҳажмини салоҳиятини оширувчи лойиҳаларга ҳамда тадбиркорликни кенг қўллаб-қувватлашга, янги иш ўринлари ташкил этаётган ташаббускорларга йўналтирилмоқда. Бу эса ўз навбатида, янги экспортчи тадбиркорларнинг ортишига хизмат қилиб, вилоятимизнинг иқтисодий кўрсаткичларининг ўсишига замин яратмоқда. Бугунги пресс-тур доирасида эса журналистлар ана шу инвестицион лойиҳалар ҳамда банкимиз фаолияти билан яқиндан танишишди, – дейди “Ўзмиллийбанк” Сирдарё бўлими ходими Феруза Қамбарова. – Қолаверса, банкимиз томонидан аҳолига сифатли банк хизматларини кўрсатиш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу йўлда бўлимимиз томонидан ходимлар учун ўқув-семинарлар ташкил этилиб, малакаси оширилмоқда. Шу билан бирга, чекка ҳудуд аҳолисига қулайлик яратиш мақсадида кичик “Банк хизматлари марказлари” ташкил этилмоқда. Бундай имконият миждозларимиз сонини оширибгина қолмай, аҳоли билан кенгроқ ишлашга имкон бераётир.

Пресс-тур давомида юқори самарали лойиҳалар билан танишиб, бугунги ислохотлар, банкнинг молиявий кўмаги беиз кетмаётганига амин бўлдик. Энг асосийси, ҳар бир тадбиркор ўз маҳсулотини экспорт қилиш, юртимиз номини жаҳонга танитиш ҳаракатида. Бу йўлда эса, уларга ҳамроҳ бўлаётган “Ўзмиллийбанк” бор кучини юртимиз равнақиға ҳисса қўшиш, экспортчи тадбиркорлар сафини янада кенгайтириш пайдан бўлмоқда.

Қолаверса, пресс-тур иштирок-

Бобур МУҲАММАДИЕВ

— Бир шикоят изидан —

“Мақсад суғурта пулини

Халқимизда “Оларда кирар жоним, берарда чиқар жоним” деган бир нақл бор. Ҳаётни кузатиб, мард билан номардларга рўбарў келганда қарз олувчи ва қарз берувчиларга тааллуқли бўлган юқоридаги нақлнинг нақадар топиб айтилганига амин бўласан киши. Қарз олган одамнинг олган қарзини қайтаришга имкони бўлмаса буни тушуниш мумкин, аммо имкони бўла туриб, олган қарзини ўз вақтида қайтаришни пайсалга солса “номард” дейишдан бошқа сўз тополмайсиз.

“Гуруч курмакисиз бўлмайди” деганларидек номардлар ҳамма замонларда бўлган, ҳозир ҳам етарлича бор. Улар сўраган қарзларини ундиргунча қоп-қоп ваъдалар беради. Иши битиб, эшаги сувдан ўтгач ваъдаларини унутади. Бундайларга ҳеч кимни дуч қилмасин. Ахир одамгарчилик қиламан деб куйиб қолганлар қанча?!...

Одамлар орасидаги майлику-я, бундай ҳолат давлат ташкилотлари ўртасида ҳам учраб туришига нима дейсиз?! Ўртада шартномалар хурсандчилик билан тузилади. Қарздор ташкилот иши битгач, қарзини ўз вақтида узиш ўрнига элакда турмайдиган турли-туман баҳоналарни рўқач қилиб шартномани бажаришдан бўйин товлайди. Ўнлаб аъзоси бўлган жамоани ташвишга солади. Муаммога ечим топаман деб неча киши сарсон бўлади.

Янгийўл шаҳридаги “Янгийўл-сут” хусусий корхонаси ва “Ўзагро-суғурта” АЖ Тошкент шаҳар филиали ўртасида худди шунга ўхшаш ҳолат содир бўлди.

“Янгийўл-сут” хусусий корхонаси 2017 йил 7 июндаги 10-01/028110000200 сонли суғурта шартномаси билан ўзига тегишли бўлган уч қаватли бинони суғурталатган ва тўловларни тўлиқ ўтказиб берган эди. Жорий йил 16 майда ижарага берилган ушбу бинонинг 1-қаватида ёнғин содир бўлиб, бинога ва мулкларга катта миқдорда зарар етди. “Янгийўл-сут” хусусий корхонаси раҳбарияти шу куннинг ўзида расмий 24-сонли хат билан суғурта қопламасини тўлаш масаласини кўриб чиқишини сўраб “Ўзагро-суғурта” АЖнинг Тошкент шаҳар “Пойтахт” бўлимига мурожаат қилди.

Бошида ҳаммаси яхши бошланди. Тўрт кун ичида “Ўзагро-суғурта” акциядорлик жамияти Тошкент шаҳар филиалининг бошқаруви ўринбосари Ғ. Тойиров номидан куйидаги мазмунда жавоб хати

олинди:

“Ўзагро-суғурта” АЖ Тошкент шаҳар филиали “Янгийўл-сут” хусусий корхонасининг 2019 йил 16 майдаги 24-сон хатига жавобан куйидагиларни маълум қилади:

“Ўзагро-суғурта” АЖ Тошкент шаҳар филиали “Янгийўл-сут” хусусий корхонаси билан 2017 йил 07 июнда 10-01/028110000200-сон билан “Гаровга қўйилаётган мол-мулкни суғурта қилиш” шартномаси имзолаган.

2019 йил 16 майда “Янгийўл-сут” хусусий корхонасига қарашли Тошкент вилояти Янгийўл шаҳар, Самарқанд кўчаси, 171-уйнинг метр 0008нинг биринчи қавати 001-савдо залида (525,27 кв.м) ҳамда 0009нинг биринчи қавати 009-савдо залида (288,09 кв.м) содир бўлган ёнғин юзасидан зарарни қоплаб беришни сўрашган.

Суғурта товонини аниқлаш учун ёнғин оқибатида суғурталанган бино қисмларига экспертиза маълумоти ва ЎХББнинг қарорини тақдим қилишингизни билдиради.

Юқоридаги ҳужжат тақдим қилингандан сўнг, филиал тўлов комиссияси томонидан суғурта товонини тўлаб бериш масаласи кўриб чиқишини билдиради.

“Янгийўл-сут” хусусий корхонаси раҳбари Абдуборий Арипходжаев ушбу хатни олгач, Янгийўл шаҳар Ёнғин хавфсизлиги бошқармаси бошлиғи, подполковник З.Т.Тўлаганов имзоси билан ушбу ёнғинда жиноят аломатлари йўқ, деган мазмундаги хати ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Х.С.Сулаймонова номидаги республика суд экспертизаси марказининг (давлат суд эксперти Х.Б.Юнусов имзоси билан) 10 варақдан иборат хулосаларини тақдим этади.

Ҳамма муаммо шундан кейин бошланади. “Ўзагро-суғурта”нинг Тошкент шаҳар филиали “Пойтахт” бўлинмасидан юборилган комиссия

ёнғин чиққан бинога келиб қилдан қийқ ахтара бошлайди. Бўлиб ўтган воқеалар “Янгийўл-сут” хусусий корхонаси раҳбари Абдуборий Арипходжаевнинг “Ўзагро-суғурта” акциядорлик жамияти бошқаруви раиси С.С.Отамуродовга йўллаган шикоят хатида батафсил баён қилинган:

“2019 йил 21 майда Тошкент шаҳар филиали бошқарувчиси ўринбосаридан “Суғурта товонини аниқлаш учун ёнғин натижасида суғурталанган бино қисмларига экспертиза маълумоти ва ЎХББнинг қарорини тақдим қилишингизни билдиради. Юқоридаги ҳужжатлар тақдим этилгандан сўнг, филиал тўлов комиссияси томонидан суғурта товони тўлаб бериш масаласини кўриб чиқишини билдиради. Деб бизни манзилга хат юборилди. Биз айтилган барча ҳужжатларни тайёрлаб, қўшимча равишда (таъмирлаш ишларини бошлаганимиз тўғрисида хабарнома, баҳолаш далолатномаси, ижара шартномаси ва ҳ.к.) бошқа ҳужжатларни ҳам 2019 йил 11 июлгача тўлиқ топширдик. Филиал ходимлари барча ҳужжатларни олган бўлса-да, тўлов ҳужжатларимизни кўриб чиқишни пайсалга солиб келишди. Бир неча бор бизни хабардор қилмасдан Янгийўл шаҳар ЎХББ ва ижарачи “Дарвоза савдо” МЧЖ билан мунозаралар ўтказиб, улардан ўзларига керак бўлган хатлар ёзиб беришни талаб қилишган. Биз ҳолатдан хабардор бўлсак-да бунга эътибор бермадик. Чунки ҳақиқат бор, бугун бўлмаса эртага бизни ишимиз ҳал бўлади, деб ўйладик.

Кейин билсак адашган эканмиз. Сизнинг ходимларингиз тўлаш лозим бўлган ҳолатда, яъни зарар кўриб турган бир тадбиркорни ёнида туриш, унга кўмакдош бўлиш ўрнига қандай қилиб айбдорни топсак экан, қандай қилиб рад жавоби берсак экан, деб роса ҳаракат қилишган экан. Бунга ноқонуний, енгил ва юзаки қараш орқали эришгандай бўлишди ҳам. Энг аламлиси, иккинчи хусусий компания “Евро Азия” ва “Меганивест”лар ўзларини мажбуриятларини оворагарчиликсиз ўз вақтида бекаму кўст бажарса-ю давлат компанияси турли йўллар билан суғурта товонини тўламаслик учун айбдор шахсни қидириб уни бўйнига қарийиб 1,5 млрд. сўмини

илиб қўйишни мақсад қилса...”

Оқибатда бизнинг зарарни ижарачи “Дарвоза савдо” МЧЖ томонидан қопланди, деб суғурта қопламаси тўлаш 2019 йил 25 июлдаги хат билан рад этилди. Ваҳоланки, таъмирлаш ишлари биз томондан амалга оширилган. Буни “Дарвоза савдо” МЧЖ ҳам тан олиб турибди. Лекин буни ичига суғурта ходимлари киришни ўзларига эп билишмади, дейди корхона раҳбари.

“Ҳурматли Сарвар Саъдуллаевич, ушбу суғурта ишини, ишга бизни ва ижарачи корхонани жалб қилган ҳолда, атрофлича малакали ходимларингиз томонидан қайтадан кўриб чиқишида амалий ёрдам беришингизни, юзаки қўрилган ва бизни овораи сарсон қилган “кучли” ходимларингизга эса тегишли чора кўришингизни сўрайман. Акс ҳолда, улар давлат компаниясининг обрўсини тўкишда давом этаверадилар”, дейди хатда А.Арипходжаев.

Ушбу хат билан танишган ҳар қандай кишида, нима учун “Ўзагро-суғурта” компанияси Тошкент филиали ходимлари масаланинг туб моҳиятини очишни, ҳар икки ташкилот жамоаси билан атрофлича суҳбатлашиб вазиятни тўғри баҳолашни, шикоятда айтилганидек, ўзларига эп билишмади? Яъни хатда таъкидланганидек, “Ўзагро-суғурта” АЖдаги “Янгийўл-сут” ХК жамоасини “овораи сарсон қилган” кучли ходимлар ким? – деган саволлар туғилади.

Биз ана шу саволларга жавоб топиш мақсадида “Ўзагро-суғурта” АЖ Тошкент шаҳар филиали “Пойтахт” бўлимига қарашли бинода содир бўлган ёнғин ва қўрилган зарарларни ўрганиш бўйича филиалда ташкил этилган комиссия аъзоси, бош юрист маслаҳатчиси Н.А.Болтаевга мурожаат қилганимизда, у бизга ҳужжатлар жиловидан “Янгийўл-сут” хусусий корхонаси раҳбарига йўлланган хатни тутқазиб, унда ҳаммаси баён қилинганини айтди. “Ўзагро-суғурта” АЖ Тошкент шаҳар филиали тўлов комиссиясининг 2019 йил 25 июлдаги 233-сонли баённомасига асосан, “Янгийўл-сут” хусусий корхонасига тегишли Тошкент вилояти, Янгийўл шаҳри Наврўз маҳалласи, Самарқанд кўчаси 171-уйда жойлашган бинода 2019 йил

тўламаслик” ми?

«— (Бошланиши 4-саҳифада)

16 май куни ижара шартномаси асосида фойдаланаётган “Дарвоза савдо” МЧЖга қарашли Макросупермаркетда ёнғин келиб чиққанлиги юзасидан тақдим этилган ҳужжатлар жилди атрофлича ўрганиб чиқилиб қуйидагиларни маълум қилади.

“Дарвоза савдо” МЧЖнинг 2019 йил 25 июлдаги 1737-сонли хати билан “Янгийўл-сут” хусусий корхонасига тегишли бионинг ёнғин оқибатида етган зарарни бар-тараф қилиш 591 939 538 (беш юз тўқсон бир миллион тўққиз юз ўттиз тўққиз минг беш юз ўттиз саккиз) сўм миқдорида қурилиш, таъмирлаш харажатларини амалга оширилганлиги маълум бўлди.

Шу муносабат билан “Янгийўл-сут” хусусий корхонаси ҳамда Тошкент шаҳар филиалининг “Пойтахт” бўлинмаси ўртасида 2017 йил 7 июнда тузилган 10-01/028110000200-сонли “Гаровга қўйилган мол-мулкни суғурта қилиш” шартномасининг 10-бўлим, 10.9-бандига асосан, яъни “Агар зарар тўлалигича зарар етишида жавобгар бўлган шахс ёки бошқа ҳар қандай учинчи шахс томонидан қопланса, гаровга қўйувчи (наф олувчи) суғурта қопламаси олишга ҳақли эмас” деб кўрсатилганлиги сабабли, мазкур ҳодиса суғурта ҳодисаси деб тан олинмасдан суғурта товодини тўлаш юзасидан рад жавоби берилганлигини билдираимиз!”

— Бизнинг корхонамизга қарашли бинода ёнғиндан кўрилган зарарни ҳеч қандай учинчи шахс қоплагани йўқ, — дейди “Янгийўл-сут” хусусий корхонасининг директори А.Арипходжаев. — Суғурта ходимлари томонидан далолатномалар уюштирилган. Далолатномаларни ўзлари ёзиб ҳақиқий вазиятдан беҳабар ишчи, ходимларга имзо қўйдирган. Энди ўша далолатномаларни асос қилиб олишган.

Дарҳақиқат айтишларича, “Янгийўл-сут” жамоаси ва “Дарвоза савдо” МЧЖ аъзолари бу ерда ҳеч қандай зарарни қоплаш ҳақида сўз бўлгани йўқ деб, тавалло қилсалар ҳам суғурта ходимлари эшитишни хохламаяпти. Ҳатто, “Дарвоза савдо” МЧЖ директори Т.Х.Ғофуров “Ўзагросуғурта” АЖ Тошкент шаҳар филиалига қуйидаги мазмунда хат йўллади:

“Дарвоза савдо” МЧЖ Сиздан, корхонамиз томонидан 2019 йил 25 июлда йўлланган № 1737-сонли хатда кўрсатилган ҳолатлар бўйича қайд қилинган “Янгийўл сут” ХКнинг корхонамизга бўлган 848 145 344 сўмлик ва 519 939 538 сўмлик қарздорликлари, икки хўжалик юритувчи субъект ўртасида ўзаро молиявий масала бўлганлиги сабабли, хатда кўрсатилган талабларни инобатга олмаслигини сўраймиз...”

Шунингдек, корхонамиз билан Сизнинг ташкилотингиз ўртасида 2019 йил 22 июлда тузилган далолатномада кўрсатилганлар бошқа мақсадларда эмас, балки икки юридик шахс ўртасида ўзаро молиявий муносабатларнинг ҳолати сифатида қарашингизни сўраймиз...”

Лекин шу йил 23 августда зарарни қоплаган, деб даво қилаётган корхонадан юборилган хат ҳам инобатга олинмади.

— Мен ҳам юристман. Қонун-қоидалардан хабарим бор, — дейди “Дарвоза савдо” МЧЖ юридик бўлими бошлиғи Ғ.М.Қўчқаров. — “Ўзагросуғурта” АЖга бориб ёқалашиб кетишимизга сал қолди. У ердаги ходимлар ҳеч қандай гапни эшитишни хохламайди. Мен билдимки,

мақсад битта: тоvon пулини тўламаслик. Лекин улар ўз хатти-ҳаракати билан давлат суғурта компаниясининг обрўсини тўкаётганлиги, халқ ишончини қозониш ўрнига уни йўқотиб қўйиш мумкинлигини унутиб қўйишганга ўхшайди.

— Тошкент шаҳар филиалидагилар майли, — дейди “Янгийўл-сут” хусусий корхонасининг директори А.Арипходжаев, — “Ўзагросуғурта” АЖ раиси номига шу йил 7 августда йўлланган шикоят хатимга ҳақиқатча бир энлик жавоб ололманим, айниқса мени кўпроқ хафсаламни пир қияпти. Чунки биринчи раҳбар фуқаролар мурожаатига шунчалик эътиборсизлик билан қарагандан кейин кичкина ходимлар нима қилсин?!

Дарҳақиқат, тадбиркорларнинг гапларига қўшилмасдан илож йўқ. Ахир бу ерда гап — арзимайдиган тўрт сўм-беш сўм ҳақида эмас, бир неча юз миллион сўм ҳақида кетяпти. Тадбиркор бу пулларни осонликча топмагани аниқ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг шу йил 2 августда эълон қилинган “Ўзбекистон Республикасининг суғурта бозорини ислоҳ қилиш ва унинг жадал ривожланишини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорида “... ислохотларнинг ҳозирги босқичида иқтисодиётнинг барқарор ўсишини таъминлашга, аҳоли ҳаётининг сифати ва даражасини оширишга йўналтирилган молиявий хизматларни фаол ривожлантириш республикада суғурта бозорининг ролини кучайтиришни ва суғурта воситаларини кенг қўллашни тақозо этмоқда” дея таъкидланиб, “суғурта хизматлари истеъмолчилари ва суғурта фаолиятини бошқа субъектлари ҳуқуқлари ҳимоясини кучайтириш, аҳолининг суғурта саводхонлигини ва шаффофлигини таъминлаш” лозимлигини алоҳида вазифа сифатида белгилаб берилган. Афсуски, “Ўзагросуғурта” АЖнинг Тошкент шаҳар филиали ходимларининг “Янгийўлсут” ХКга қарашли бинода чиққан ёнғин бўйича олиб борган ишларида ана шундай очиклик ва шаффофлик етишмаётганга ўхшайди. Акс ҳолда, корхона раҳбариятининг хабардор қилмасдан туриб текшириш ўтказилганлиги, қолаверса, далолатномалар олдиндан ёзилиб бўлиб ўтган воқеалардан тўлиқ хабардор бўлмаган ходимлардан имзо олинганлиги ана шундан далолат бериб турганга ўхшайди. Ёки Абдуборий Арипходжаев айтганидек “Мақсад суғурта пулини бермаслик”ми?

Президентимизнинг “Халқ биздан рози бўлса, Яратган ҳам рози бўлади”, деган сўзлари халқимиз қалбига муҳрланган, десак хато бўлмайди. Бу сўзлар катта-кичик раҳбарларнинг барчасига халқнинг мурожаатини тинглаб, муаммоларини имкони борича ҳал қилиб бериш лозимлигига ундовдир. Лекин “Ўзагросуғурта” АЖ бошқаруви раиси С.Отамуродовнинг тадбиркор А.Арипходжаев йўллаган шикоят хатига бир ярим ойдан буён бир энлик жавоб хатини раво кўрмаганлигини қандай тушуниш мумкин? Фуқароларнинг мурожаатига эътибор шуми?

Албатта, ҳақни ҳаққа, ноҳақни ноҳаққа ажратиш таҳририят ваколатига кирмайди. Биз тадбиркорнинг имкониятини ҳолисона ўрганиб ҳолис фикр юритишга интилдик, холос.

Ўқтам Абдуллаев,
Умида Худойберганова

БИРЖА САВДОЛАРИ

Жорий йилнинг 9-13 сентябрь кунлари Ўзбекистон Республикаси товар хомашё биржасида ўтказилган биржа савдо натижаларига кўра, биржа бозорининг турли товар сегментларида нархлар динамикаси турли йўналишлар бўйича шаклланиб борди.

Олтин ва бензиннинг баҳоси ўсди

Кўриб чиқилаётган давр мобайнида 3572,3 тонна АИ-91 русумли бензин биржа савдоларига қўйилди ва сотилди. Сўнгги савдо ҳафтасида АИ-91 русумли бензини бўйича шаклланган биржа котировкаси товарнинг бир тоннаси учун 6451,2 минг сўмни, унинг бошланғич нархи эса — 6266,3 минг сўмни ташкил этди. АИ-91 русумли бензин ҳафталик котировкаси аввалги ҳафтага нисбатан жами 0,7% га ўсди.

Ўтган ҳафтада суюлтирилган газ ишлаб чиқарувчилари биржа савдолари орқали 20,5 млрд сўмлик 5019,0 тонна суюлтирилган газ сотишди. Газнинг биржада шаклланган нархи олдинги ҳафтага нисбатан 3,5% га пасайиб, бир тонна учун 4084,3 минг сўмни ташкил этди.

Қора металл бозорида эса борган сари талаб ўсиб бормоқда. СТ 12-35 ГС арматуранинг нархи 7,3% га кўтарилиб, бир тоннаси учун 5779,3 минг сўмни ташкил этди. Биржа орқали сотилган барча турдаги қора металлнинг ҳажми жами 6769,0 тоннани ташкил қилган.

Шунингдек, ўсиш динамикаси қимматбаҳо металллар бозорида ҳам қайд этилди. Савдо якунларига кўра ЎЗРТХБ да 135,9 млн. сўмлик 300 гр Au-1 маркали олтин сотилган. Биржа савдоларида сотувчи сифатида “Олмалик КМК” АЖ иштирок этди. Биржа котировкаси сўнгги савдо якунларига нисбатан 14,6% га ошиб, 1 гр олтин учун 453,1 минг сўмни ташкил қилган.

Цемент бозори қурилиш мавсумининг якуний

босқичида нархлар тренди пасайишини намоён этмоқда. ПЦ М-400 Д-20 цемент бўйича нархлар аввалги ҳафтага нисбатан 2,5% га пасайиб, 479,6 минг сўмни ташкил қилди. Фаол сотилаётган бошқа маркали цементларнинг нархлар diapazonи 376,6-485,0 минг сўмни ташкил этмоқда.

Биржада пахта толаси учун оқори даражадаги талаб сақланмоқда. Ўтган ҳафта 1 нав 4 тип (ўрта класс) даги пахта толаси бўйича нархлар 1,9% га ўсиб, бир тонна учун 13,1 млн сўмни ташкил этди. Пахта толасини бошқа навларининг нархлари ўртача 10,9 млн сўмдан 13,6 млн сўмгача бўлди. Биржа савдоларида асосан пахта толасини қайта ишлаш қувватига эга маҳаллий тўқимачилик корхоналари иштирок этишди.

Плёнка ишлаб чиқаришда фойдаланиладиган F-0120 полиэтиленнинг нархи деярли ўзгармади ва 12,7 млн сўмни ташкил этди. Ўтган ҳафтада жами 21,7 минг тонна полиэтилен сотилган. Полимер маҳсулотларини ишлаб чиқарувчилари биржада полиэтилен ва полипропилен сотувчилари ҳисобланади.

Карбамид бозорида мувоzanат ҳолат қайд этилмоқда. Карбамиднинг баҳоси ўтган ҳафтада атиги 0,2% га ўсиб, бир тоннаси учун 1780,8 минг сўмни ташкил этди. Ўғитларни фермер хўжаликлари, кластерлар, ишлаб чиқариш ва воситачилик корхоналари харид қилишди.

finance.uz

“HI-TECH BANK” дан янги маҳсулот

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармонида биноан “HI-TECH BANK” ХАТБ кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик учун қулай шарт-шароитларни яратиш мақсадида мижозларга янги хизмат турини, яъни хорижий валютада пул омонат қўйилмалари ҳисобига, кам фоизли кредитларни жорий қилмоқда. Ушбу кредит линияси бўйича банк бошқаруви раиси Барҳаётжон Сатторов билан суҳбатлашдик.

– Барҳаётжон Баҳодирович, банк хизматлари оммабоплигини ошириш бўйича, айнан экспортга кўмаклашиш ва уни рағбатлантиришни

бўйича “HI-TECH BANK” ХАТБ томонидан қандай ишлар амалга оширилди? – Аввало, шунингдек, Президентимиз ташаббуси билан мам-

ва ҳамиша тадбиркорларни, айниқса экспортёр тадбиркорларни молиявий қўллаб-қувватлаб келган. Шунингдек, Президентимиз ташаббуси билан мам-

лакатимизда экспорт қилувчиларни қўллаб-қувватлаш ва хорижий инвесторларни жалб қилиш учун қулай шарт-шароитлар яратишда фаол қатнашиб келмоқда.

Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 23 мартдаги “Банк хизматлари оммабоплигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3620-сонли ҳамда 2018 йил 20 декабрдаги “Экспортга кўмаклашиш ва уни рағбатлантиришни қўлайлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4069-сонли қарорларига мувофиқ “Экспортёрларни қўллаб-қувватлаш” ва “Исломий молиялаштириш” каби лойиҳаларни ишлаб чиққан.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 12 августдаги “2019 йил экспорт прогнози кўрсаткичлари ва Инвестиция дастурига киритилган лойиҳаларнинг бажарилишини таъминлаш ҳамда республикада маҳаллийлаштириш ва импорт ўрнини босувчи саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш жараёнларини чуқурлаштириш тўғрисида”ги ўтказилган видеоселектор йиғилишларидан келиб чиқиб, банкимиз томонидан мунтазам равишда ҳудудларга чиққан ҳолда ҳар бир экспортёрнинг кредит маблағларига бўлган эҳтиёжини аниқлаш ва жойида улардан кредитга буюртмаларни қабул қилиш ишлари амалга оширилмоқда.

– Банкнинг экспортёрлар учун мўлжалланган янги маҳсулот ҳақида ва умуман бундай маҳсулотни қўлга киритиши учун банк мижозидан нималар талаб қилинади ва унинг шартлари қандай?

– Юқорида айтиб ўтилганидек, банкимиз томонидан экспортёр корхоналарни молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида “Экспортёрларни қўллаб-қувватлаш” лойиҳаси ишлаб чиқилган.

Ушбу хизмат тури бўйича экспортёр, хорижий валютадаги тушумларини сақлаган ҳолда, ўзининг даврий харажатларини, айтилик, масалан, божхона ва йўл харажатлари тўловларини, корхонанинг коммунал тўловларини кредит орқали амалга ошириш имкониятига эга бўлади. Кредитлар миллий валютада ажратилади, мижоз эса, ўз навбатида, банкка

хорижий валютада омонат жойлаштиради. Лойиҳани экспортёрлар учун қулай томонларидан биттаси шуки, берилган хорижий валютадаги омонатга (АҚШ долларида) қараб, кредит суммаси аниқланади. Яъни кредит суммаси тақдим этилган омонат суммасининг 125% бўлади. Бу дегани, банк таваккалчилик асосида, мижозга омонат суммасига қўшимча 25% пул маблағлари қўшиб кредит ажратади.

Кредитлар бўйича йиллик фоиз ставкаси эса 16% дан бўлиб, бу ҳозирги кунда “кредит бозоридаги” энг мақбул ставкадир.

– Кредит бўйича таъминотга талаблар қандай, кредит қандай ҳимояланган?

– Кредит бўйича таъминот сифатида қуйдагилар қабул қилинади:

– хорижий валютадаги омонат;

– кредит қайтмаслик хатари суғурта полиси, фақатгина банк томонидан қўшиб берилган суммага – 25% (омонат суммасидан), кредит сўндирилиш муддатигача;

– ёки қонун ҳужжатларида белгиланган бошқа таъминот турлари.

Яна ўз навбатида шунини айтиб ўтиш жоизки, таъминот сифатида қаралаётган хорижий валютадаги депозит махсус омонат ҳисоб варрағига жойлаштирилади ва у бўйича депозит эгасига йиллик фоиз қўшиб борилади.

Қисқача қилиб айтганда, таъминот пул келтиради.

– Банкдан қарз олувчига мазкур маҳсулотнинг яна қандай фойдали томонлари бор? Унинг бошқа кредитлардан афзалликлари айтсангиз.

– Демак, умумлаштириб айтадиган бўлсак, лойиҳанинг қулайликлари қуйдагилардан иборат:

– кредитлар бўйича фоиз ставкаларининг пастлиги – 16%дан;

– таъминот сифатида тақдим этилаётган депозит бўйича фоиз ставкалари мавжудлиги;

– кредитлар бўйича гаров бўлмаганлиги сабабли, тезкор кўриб чиқирилиши;

– гаров ҳужжатларини расмийлаштириш учун харажатларнинг йўқлиги, жумладан, гаровни баҳолаш, суғурталаш ва нотариал тасдиқлаш каби харажатлар амалга оширилмайди;

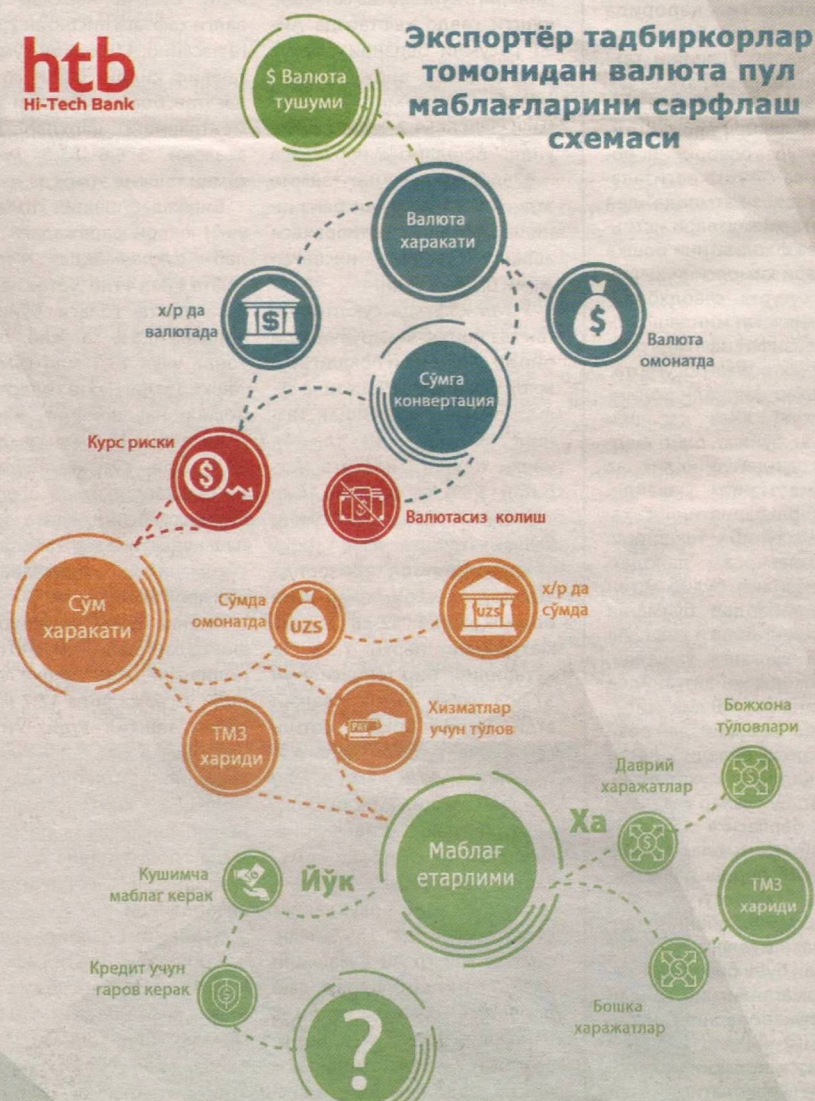
– мижоз валюта ресурсларини сақлаб қолади;

– кредит суммаси омонат суммасининг 125% миқдорида ажратилиши ва ҳоказолар.

Умида Худайберганава суҳбатлашди.

htb
Hi-Tech Bank

Экспортёр тадбиркорлар томонидан валюта пул маблағларини сарфлаш схемаси

Hi - Tech Bank томонидан экспортёрларни қўллаб қувватлаш кредит лойиҳаси

САРҲИСОБ

Хориждан 300 мингга яқин чорва моллари келтирилди

Халқ банки хориждан юртимизнинг иқлимига мос келувчи чорва молларини олиб келиш бўйича ҳудудларда бир қатор лойиҳаларни амалга оширмоқда.

Хусусан, жорий йил бошидан 1 сентябрга қадар Халқ банки ташаббуси билан четдан чорва моллари олиб келиш юзасидан республика бўйича умумий қиймати 849,5 млрд. сўмлик 472 та лойиҳа амалга оширилди.

Мазкур лойиҳаларни амалга ошириш ҳисобига хориждан 300 минг бошга яқин чорва моллари олиб келинди.

Шундан:

- қорамол 98 949 бош;
- қўй 181 003 бош;
- эчки 3 747 бош;
- йилқи 233 бош.

Жорий йил бошидан 1 сентябрга қадар амалга оширилган лойиҳалар сони ва қиймати қуйидагича:

- қорамол бўйича 210 та лойиҳага 666,6 млрд. сўм;
- қўй бўйича 243 та лойиҳага 146,6 млрд. сўм;
- эчки бўйича 11 та лойиҳага 5,7 млрд. сўм;
- йилқи бўйича 8 та лойиҳага 233 млн. сўм.

Мазкур лойиҳаларнинг сони ва суммаси жиҳатидан Қашқадарё, Наманган ва Тошкент вилоятлари етакчилик қилмоқда.

Жумладан:

- Қашқадарё вилоятида 86 та лойиҳага 75,8 млрд. сўм;
- Наманган вилоятида 53 та лойиҳага 116,9 млрд. сўм;
- Тошкент вилоятида 63 та лойиҳага 295,6 млрд. сўм.

Халқ банки ушбу йўналишдаги лойиҳаларни давом эттирмоқда.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

“Интерфакс” халқаро агентлиги 2018 йил учун МДХ мамлакатлари банклари ренкинги ишлаб чиқди. “ИФ-1000.МДХ мамлакатлари банклари” ренкингида МДХ мамлакатлари банкларининг асосий кўрсаткичлари киритилган (активлар, капитал ва ҳ.к.). Шунингдек, унда банкларнинг активларининг ҳажми ва ўсиши акс этган.

Ўзбекистон банклари бу рўйхатда тўлалигича акс этган бўлиб, хусусан, рўйхатда мам-

«Ипотека-банк»дан янги «MUSTAQILLIK» тариф режасини тақдим этди.

“Ипотека-банк” АТИБ томонидан 2019 йил 30 сентябрга қадар банкнинг бирламчи ва иккиламчи ҳисобварақларини очиб, “Интернет-банк” тизимига уланган тадбиркорлик субъектларига “дебет айланмалари” учун хизмат ҳақи дастлабки 4 ой давомида мутлақо бепул тақдим этилади.

Шунингдек,

- ҳўжалик субъектлари ҳисобварағи қолдиги ҳақида тасдиқланган маълумотномалар ва бошқа сўровларга жавоб бериш;

Ўзбекистон банклари “ИФ-1000. МДХ мамлакатлари банклари” ренкингига қўшилди

лакатлар аҳолисининг омонатлари миқдори ҳамда кредитлар суммаси келтирилади. Шунингдек, халқаро рейтинг агентлигининг бу борадаги таҳлиллари бериб борилади.

Ренкинг хабарлари дунёнинг банкирлари, экспертлари ва молиячиларида катта қизиқиш уйғотади. “Интерфакс” МДХда энг йирик информация гуруҳи бўлиб, СПАРК, СКАН, ЭФИР, Мар-

кер, X-Compliance, АСТРА каби таҳлилий-хабарнома тизимларини яратувчисидир.

Ўзбекистоннинг қатор вазирлик ва қўмиталари ушбу «Интерфакс» информация тизимига обуна бўлган. Жорий йилнинг май ойида Инвестиция ва ташқи савдо вазирлиги мазкур ташкилот билан ўзаро ахборот алмашиш ҳақида ҳамкорлик шартномасини тузган эди.

«Ипотека-банк»дан бепул хизмат

- ҳўжалик субъектларининг ҳисобварақ айланмаси тўғрисида (операциялар ёйилмаси кўрсатилган ҳолда) маълумот тасдиқномалари,

дубликат, кўчирма ва унга иловалар бериш ҳам бепул амалга оширилади.

finance.uz

«ТУРОНБАНК»: ЛИМОНЧИЛИК ИСТИҚБОЛЛИ ВА СЕРДАРОМАД ТАРМОҚДИР

Республикада лимон кўчатларини етиштириш ва лимон етиштирувчи иссиқхона ҳўжаликларини ташкил этишни жадал ривожлантириш, соҳанинг экспорт салоҳиятини янада юксалтириш ҳамда аҳоли бандлиги ва даромадлари даражасини ошириш, айниқса, қишлоқ жойларда янги иш ўринлари яратиш механизмининг таъминлайдиган ягона ташкилий тизимни барпо этиш ҳамда инновацион технологиялар асосида лимон етиштиришни комплекс ривожлантириш мақсадида 2018 йил 6 мартда Юртбошимизнинг “Ўзбекистон Республикасида лимончилик соҳасини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори эълон қилинган эди.

Шу асосда мамлакатимизда лимон етиштиришни янада ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилиб, Лимон етиштирувчилар ва экспорт қилувчилар уюшмаси ташкил этилган.

Бу борада, яъни юртимизда қишлоқ ҳўжалигини маҳсулотларини етиштириш ва уларни экспортга йўналтириш борасида ти-

жорат банклари томонидан ҳам амалий чора-тадбирлар кўраётганини алоҳида қайд этиш даркор. Айниқса, банкларнинг иссиқхона ташкил этишга ажратаётган сармоялари қисқа фурсатда самара бериб, экспортбон озуқа маҳсулотлари сони ва ҳажмининг ортишига замин яратмоқда.

Бу борада «Туронбанк» АТБ ҳам бир қатор чора-

тадбирларни амалга ошириб келмоқда. Жумладан, яқинда Туронбанк томонидан Сурхондарё вилоятининг Жарқўрғон туманида лимончиликни ривожлантириш бўйича амалий семинар ташкил этилди. Унда «Туронбанк» АТБ Бошқаруви раиси Ч.С.Мирзаев, Лимон етиштириш ва экспорт қилувчилар уюшмаси раҳбарияти, Тошкент аграр университети профессор-ўқитувчилари, Жарқўрғон туман ҳокими З.Давлатов ҳамда лимон етиштирувчилар ва соҳага қизикқан ташаббускорлар иштирок этди.

Семинарда бугун юртимизда лимончилик соҳасига қаратилаётган эътибор ва тақдим этилаётган имтиёзлар хусусида сўз юритилди. Хусусан, «Туронбанк» АТБ Бошқаруви раиси Ч.С.Мирзаев тадбир қатнашчиларига лимончилик соҳасига банк томони-

дан ажратилаётган имтиёзли кредитлар ҳамда бу тармоқнинг истиқболли ва сердаромад экани ҳақида таъкидлаб, тадбиркорларнинг кўплаб саволларига батафсил жавоб қайтарди.

Шунингдек, семинар давомида Лимон етиштириш ва экспорт қилувчилар уюшмаси ҳамда Тошкент аграр университети вакилларининг иссиқхона ташкил этиш, лимонни қайта ишлаш ҳамда лимон етиштириш бўйича тавсия ва маърузалари тингланди.

Бундай сермазмун учрашув шу куни Сурхондарё вилоятининг Сарийосиё туманида “UZAGRO LIDER”

МЧЖ ҳудудида ҳам ташкил этилди. Шуниси эътиборлики, мазкур семинарларда вилоятнинг ўндан ортиқ туманидан 300 яқин лимончиликка қизиққан ташаббускорлар иштирок этди. Уларнинг 20 яқини лимончилик бўйича кредит маблағи олиш истagini билдирди. Семинарда ушбу фуқароларга кредит олиш учун зарур бўлган. Ҳужжатлар бўйича тушунтириш ҳамда кўрсатмалар берилиб, уларнинг ташаббуси Туронбанк томонидан астойдил қўллаб-қувватланиши таъкидланди.

Банк Ахборот хизмати

Жаҳон иқтисодиёти:

фиктив маблағлар билан тўла эканлиги қайд этилди

Халқаро валюта фонди (ХВФ) ва Копенгаген университети мутахассислари биргаликда тайёрлаган ҳисоботда қайд этилишича, тўғридан-тўғри киритиладиган хорижий инвестицияларнинг деярли учдан бир қисми фиктив ҳисобланади.

Муаллифлар ҳисобига кўра, барча тўғридан-тўғри хорижий (ТТИ) инвестицияларнинг 38 фоизи ёки 15 триллион долларлик қўйилмалар фиктив хусу-

ятга эга. Уларнинг мақсади – акциялар пакетини сотиб олиб, корхонани ривожлантириш эмас, балки солиқ базасини камайтиришга ури-нишдан иборат.

Хорижий инвесторлар энг кўп компанияларга эга бўлаётган мамлакатлар орасида етакчиликти Голландия ва Люксембург эгаллади. Уларнинг улуши фиктив ТТИларнинг деярли 50 фоизга тенг. Шунингдек, ўнтаклик таркибига Гонконг, Британиянинг Виржина ороли, Бермуда ороли, Сингапур, Кайман оролчаси Швейцария, Ирландия ва Маврикия сингари давлатлар кирди.

Бу мамлакатларнинг деярли барчасида у ёки бу кўринишдаги офшор белгилари учрайди. Шундай

қилиб, Ирландия Европанинг савдо фаолиятдан олинган фойда солиғи энг паст (12,5 фоиз) ҳисобланган давлат ҳисобланади. Люксембург ва Голландия ўз ҳудудларида холдинг компанияларни ташкил этишга кенг имконият яратган бўлиб, хориждан олинган дивиденд ва даромадлар солиғидан озод этилади. Қолаверса, Люксембургда ўз компанияси учун шахсий солиқ имтиёзлари борасида ҳукумат билан келишиш имкони мавжуд.

Шу имкониятдан фойдаланадиган дунёнинг йирик компаниялари бу сингари давлатларда холдинг компанияларни ташкил этади ва ўз фойдаларини хорижий шўъба компаниялари

орқали юритади. Уларнинг кўпчилиги номоддий активларга, хусусан патент ва муаллифлик ҳуқуқларига эга, шунингдек ўз шўъба тузилмаларига нобозор юқори ставкаларда кредитлар ажратади.

Ҳисобот муаллифлари бундай компанияларни “ичи бўш” компаниялар деб атаган ва уларнинг инвестицияси маҳаллий иқтисодиётни ривожлантиришга хизмат қилмаслигини таъкидлади. Бироқ айрим мамлакатлар ўзлари учун фойда ҳам топмоқда. Масалан, Ирландия бюджети мамлакатда рўйхатдан ўтган корхонадан олинадиган корпоратив солиқ ҳисобига сезиларли кўпаймоқда.

Fitch янги башоратни эълон қилди

АҚШ ва Хитой ўртасидаги савдо урушининг кескинлашиши ва Brexit билан боғлиқ муайян таваккалчиликлар жаҳон иқтисодиёти истиқболига бироз соя ташламоқда, дейилади Fitch Ratings томонидан тайёрланган шарҳда.

Fitch Хитой ва евроҳудуднинг келгуси 18 ойдаги ЯИМ ўсиш кўрсаткичига оид башоратларга сезиларли ўзгартириш киритди. Ҳозирги пайтда Хитой ЯИМ ўсиш суръати 2019 йилда 6,1 фоизга, 2020 йилда 5,7 фоизга тушиб қолиши кутилмоқда. 2019 йил июнь ойида бу кўрсаткичлар 6,2 ва 6,0 фоизга тенг бўлиши тахмин қилинган.

Янги башоратга кўра, евроҳудуднинг ўсиш суръати 2019 йил ва 2020 йилда 1,1 фоизни ташкил қилиши мумкин. АҚШга оид башорат эса, 2019 йил мамлакат ЯИМ ўсиш суръати 2,3 фоиз ва 2020 йил 1,7 фоизга етишини назарда тутмоқда. Brexit томонидан ҳал этилмаган муаммо сабабли таваккалчилик ортган тақдирда Евроҳудуд ўсиш истиқболи янада салбий томонга ўзгариши мумкин.

Сўнгги 12 ой давомида жаҳон иқтисодиёти ўсишида қулатилган сулласув бир қатор сабабларни акс эттирди. Жумладан, Хитойда кредитлаштириш шартларининг кескинлиги ортиши, 2018 йилга қадар глобал долларли ликвидиликнинг қатъийлашиши ва айрим йирик ривожланаётган бозорлардаги макроиқтисодий муаммоларнинг юзага келиши сўнгги башоратларга ўз таъсирини кўрсатди.

Бугунги кунда савдо сиёсати келгуси 12-18 ойдаги иқтисодий ўсиш истиқболи ёмонлашининг асосий сабаби саналади.

Хусусан, АҚШ ёз фаслида Хитой импортига нисбатан қўллаган чораларни кескин кучайтирди. Чорага кўра, 250 миллиард АҚШ долларилек маҳсулотга (октябрь ойидан бошлаб) 25 фоиз ўрнига 30 фоизлик бож жорий этиладиган бўлди. Шунингдек, 300 миллиард АҚШ долларилек Хитой маҳсулотлари учун янгида 15 фоизлик (декабрь ойидан бошлаб) қўшимча бож тўланиши белгиланди. АҚШнинг сиёсий режасига кўра жорий йил охирига бориб Хитойдан келтириладиган маҳсулотлар учун белгиланган бож 20 фоизга ошади.

Хитой МБ фоиз ставкасини тушириш ниятида

Хитой Марказий банки банк тизимидаги фоиз ставкасини тушириб, ликвидиликни ошириш ниятида. Бу чоралар иқтисодиётни қўллаб-қувватлаш ва кредитлаштиришни рағбатлантириш мақсадида амалга оширилмоқда, деб ёзилади таҳлилчилар фикрига таяниб South China Morning Post нашрида.

Гарчи Хитой аҳлининг норозилига сабаб бўлаётган ҳолат, яъни август ойида чўчка гўштининг нархи кескин, аниқроғи йиллик ҳисобда 46,7 фоиз ўсиб кетган бўлса-да, мамлакатда умумий инфляция даражаси назорат остида қолмоқда. Август ойида истеъмолчилар нархи индекси барқарор 2,8 фоизни ташкил этган. Бу эса ҳукумат томонидан белгиланган 3 фоизлик мақсадли кўрсаткичга нисбатан паст кўрсаткич саналади.

Айни пайтда ўтган ойда Хитойда ишлаб чиқарувчилар нархи йиллик ҳисобда 0,8 фоиз арзонлашган. Бу пасайиш 2016 йил августдан буён кузатилган энг максимал кўрсаткичдир. Хитой Халқ банки томонидан эълон қилинган маълумотларга кўра, август

ойида юанда ажратилган кредитларнинг қопланмаганлари ҳажми йиллик ҳисобда 12,4 фоиз ўсган бўлса, июль ойида бу улуш 12,6 фоизга етганди.

Хитой Халқ банки барча банклар учун белгиланган 50 та базис пунктларга оид мажбурий заҳиралар меъёри туширилганини эълон қилди.

Суст иқтисодий ўсиш ва вазмин инфляция шариоатида, шунингдек узоқ истиқболда АҚШ Федерал заҳира тизими, Европа Марказий банки ва Хитой МБ томонидан пул-кредит сиёсати янада юмшатиш тақдирда кредитлар бўйича янги ставкалар яна туширилиши мумкин.

Дунёнинг энг кўп “фойда” келтирувчи автомобили аниқланди

Сўнгги йилда энг кўп даромад келтирган автомобиль – Porsche 911 русумли автомобилнинг саккизинчи авлоди бўлди. Гарчи компаниянинг умумий сотилган автомобилларининг 11 фоизи бу автомобиль улушига тўғри келса-да, унинг савдосидан келиб тушган даромад компания даромадининг 30 фоизини ташкил қилди.

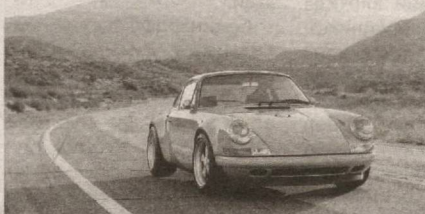
Мазкур модель Ferrari F8 Tributo, AstonMartin DBX, Mercedes-Benz GLE ва BMW X5 сингари рақобатчиларини ортда қолдирди.

Масалан, F8 Tributo 50 фоизлик рентабелликка эга бўлса-да, Ferrari компанияси савдосидан тушган даромадининг 17 фоизини ташкил этди. DBX 2020 йилга бориб 21 фо-

излик кўрсаткичга эришини режалаштирган бўлса, GLE ҳам келаси йилда 24 фоизлик кўрсаткични қўлга киритиши мумкин.

Автомобиллар сармояси бўйича тадқиқот ўтказувчи мутахассис Майкл Дин таъкидлаганидек, барча қайд этилган моделлар пропорционал равишда даромад келтиради, бироқ Porsche 911 ҳатто бу борада ҳам бошқалардан ажралиб туради. Унинг сотилишига кўп сонли опциялар ёрдам беради, шунингдек Хитойдаги талабнинг юқорилиги савдо ҳажмига таъсир кўрсатди.

Жорий йил сентябрь ойида Porsche ўзининг илк электрик автомобили – Таусанни кенг жамоатчиликка тақдим қилган эди. Компаниядагилар ушбу модель Tesla'нинг муносиб рақобатчиси бўлишига ишонмоқда.

Америкалик мутахассислар янги олтин талвасасини башорат қилди

Citigroup таҳлилчилари тахминига кўра, яқин икки йил ичида олтиннинг нархи ошиши бўйича рекорд натижа қайд этилиши ва ҳар бир унция учун икки минг доллардан ортиши мумкин.

Мутахассислар глобал рецессиясида ўсиб бораётган таваккалчилик, АҚШ ва Хитой ўртасида савдо урушидаги низо кучайиб бораётганлиги, шунингдек АҚШ ФЭТ фоиз ставкаларини ноль фоизга қадар тушириб юбориши эҳтимоли юзага келаётганлиги сабабли шундай ҳолат шаклланишини қайд этди. Бугунги кунга қадар олтиннинг рекорд нархи 2011 йилда кузатишган эди, ўша йили бир унция олтин 1921,17 АҚШ доллари тенг бўлганди.

Citigroupдагилар олтин нархи яна 125 долларга ортиши ва 2019 йил тўртинчи чорагида ҳар бир унция учун 1575 долларга етишини тахмин қилди. 2020 йилда бир унция олтин нархи 1675 АҚШ доллари тўғри келиши башорат қилинди.

Айни пайтда савдога оид маълумотларга кўра, олтин кетма-кет тўрт кундан буён арзонлашишда давом этган. Масалан, 10 сентябрь куни бу қимматбаҳо металл нархи 0,2 фоиз пасайган ва унцияси 1495 долларга тенг бўлган.

«Биз глобал миқёсда энг кўп даромад олинадиган активларда тескари натижа қайд этилаётганига гувоҳ бўлмоқдамиз», — дейди CMC Marketsнинг мутахассисларидан бири Майкл Маккарти.

Унинг қўшимча қилишича, бугунги кунда бозорлар АҚШ ва Хитой ўртасидаги навбатдаги муҳокамаляларини ҳамда уларнинг савдога оид баҳслари ижобий ҳал этилишини интиқлик билан кутмоқда.

Гонконг биржаси Лондон биржасини сотиб олмоқчи, аммо...

Фонд бозорида йирик бирлашув кутилмоқда. Осиё ҳамда Европа молиявий марказларини бирлаштириш учун Гонконг биржаси Лондон биржасини сотиб олмоқчи.

Гонконг фонд биржаси (HKEX) оператори Лондон биржаси (LSEG) раҳбариятига 36,6 млрд доллар қийматида бирлашиш таклифини билдирди. Бу ҳақда 11 сентябрь куни маҳаллий биржа вакиллари маълум қилган эди.

— Бизнинг фикримизча, HKEX ҳамда LSEG иттифоқи шундай йирик стратегик имкониятга эга бозор инфраструктурасини яратадиги, бу иттифок Осиё ва Европанинг кучли молиявий марказларини бирлаштиради, — дейди Гонконг фонд биржаси бошқаруви раиси Лора Ча.

Эслатиб ўтамизки, 2012 йил Гонконг биржаси Лондоннинг металл (LME) биржасини 2,1 млрд долларга сотиб олганди.

Lenta.ru. хабарларга кўра Лондон биржаси (LSEG) Гонконг фонд биржаси (HKEX) таклифларини рад этиб, биржани сотмаслигини билдирди.

МУВАФФАҚИЯТ СИРЛАРИ

Болангиз пул тўплаш ва сарфлашни биладими?

1960 йил Стенфорд университети олимлари тажриба ўтказди. Тадқиқотчилар мактабгача таълим муассасаси тарбияланувчиларига бир бўлакдан ширинлик беришган ва қисқа муддат бошқа хонага чиқиб кетишларини, агарда улар қайтиб келгунинга қадар кимда ким ширинликни емай ўтирсан мукофот тариқасида яна бир бўлак ширинликка эга бўлиш мумкинлигини маълум қилишган. Ўзига тақдим этилган бўлакни танаввул қилганлар эса совғасиз қолиши айтилган.

Натижада гуруҳдаги болаларнинг 90 фоизи ширинликни ўша заҳотиёқ паққос туширишган. Фақатгина уларнинг 10 фоизигина сабр қила олган.

Олимлар ширинликни ўша вақтнинг ўзида емаган болалар ўз истакларини назорат қила оладиган ва келажақда улкан муваффақиятга эришишга қодир эканлигига оид хулосага келган.

Уларнинг тахмини тўғри чиқди. 50 йилдан сўнг олимлар айнан ўша болалар билан учрашди. Сабр қилиб, ширинликни тегмаган болалар ўз касбларида юқори марраларга эришган. Қолганлар эса асосан оддий хизматчи ёки кам даромадли лавозимларда фаолият юритаётгани аниқланган.

Тадқиқот натижаси шуни кўрсатди, ўз-ўзини назорат қилиш — болалар муваффақиятини муҳим омили ҳисобланади. Қисқа фурсатли манфаатдан воз кечиб келажақдаги мукофотни кута олиш қобилияти болаларнинг келгуси тақдирини белгилаб бергандек гўё...

Шу боис зурриётларимизга пулни йиға олиш, уни тўғри сарфлашни болалигидан қўргатишимиз зарур.

Ўйинчоқни кўрган заҳотиёқ сотиб олманг

Авалло фойдали одатларни шакллантириб оламиз. Яъни фарзандимизга ҳар бир харидни амалга оширишдан аввал яхшилаб ўйлаб кўриш ва қисқа муддатли майлга эрк бермаслиқни ўргатиш керак бўлади.

Ақсарият болалар ўйинчоқлари — қутилмаганда олинади: кўрасиз, ёқиб қолади, харид қиласиз. Одатда болалар ўйинчоқли расталар атрофида гирдиқапалак бўлади ва “Илтимо, олиб беринг” дея сизни “эритиб” олиши мумкин. Бундай одат сизга доим ҳам ёқавермайди, лекин болаларнинг айби йўқ.

Ўйинчоқлар растаси болаларда дофамин деб аталувчи “гармон”нинг ишлаб чиқишига сабаб бўлади. Бу модда харидни амалга оширишдан завқланиш ҳиссини юзага келтиради. Дофамин моддасининг асосий вазифаларидан бири — инсонни эзгу ишларни

бажаришга ундашдан иборат. Бош миyaning бир қисми ўйинчоқни эзгуликка хизмат қилувчи восита сифатида қабул қилиши туфайли дофамин ишлаб чиқади ва бу модда миyaning қолган қисмига қутилаётган хурсандчилик ҳақида “хабар” беради.

Шундай қилиб, болалар ўзларига ёққан ўйинчоқни харид қилишдан завқланади. Бироқ хариддан сўнг бу завқ ўз-ўзидан йўқолади.

Юқорида таъкидланганидек, дофаминнинг асосий вазифаси кишини яхшиликка ундаш, қолгани билан эса миyaning бошқа бўлаклари шуғулланаверади. Шу боис, хариддан кейин хурсандчилик узоққа чўзилмайди. Ўйинчоқнинг филофи очилиб, тегишли тугмалари босиллавериб, унинг барча имкониятлари ўрганилгунча боланинг шодлигидан асар ҳам қолмайди. Демак, дофамин бу асосан кучли хоҳиш, у бахтни ўзига чорлагандек бўлади, бироқ уни тўла тақдим эта олмайди.

Харид қилинган ўйинчоқ тез орада хурсанд қилмай қўяди: ундаги ҳамма нарса тушунарли ва таниш бўлиб қолган. Бош миyanга дофаминнинг янги улуши керак бўлади. Тез-тез ва ўйланмай қилинган харид руҳий кўникишга сабаб бўлиши мумкин: кўнгил хотиржамлиги учун уни доимо янги харидлар билан тўлдириш одати юзага келади.

Шу боис бироз айёрликка қўл уришга тўғри келади: ўйинчоқни кўрган кўнимизда сотиб олмаймиз, балки фарзандимизга уни истаклар рўйхатига киритишни тавсия қиламиз. Гап шундаки, дофамин моддаси бирор бир буюмни кейинроқ сотиб олишни режалаштирсак ҳам ишлаб чиқилади. Ҳатто ўйинчоқ харидини интиқлик билан куттиш завқи уни дарҳол сотиб олишдан-да кучли бўлиши мумкин.

Пулларни тақсимлашга имкон берамиз

Истаклар рўйхатини тузишни, устувор мақсадларни белгилашни ўргатдик. Кейинги вазифа — болага эркинлик беришнинг навбатдаги босқичига ўтиш. Мақсад — бола нафақат устувор истакларини ўйлаб кўриши, балки маблағини тўғри тақсимлай олиши керак.

Одатда болалар ҳамёнларидаги илк пуллари турли хил майда-чуйда нарсалар: сақич, ширинлик, ўйинчоқ сингари буюмларга сарфлайди. Қанча олса, барчасини сарфлашади. Аввалига улар режали сарфлаш, ўз-ўзини назорат қилиш ҳақида маълумотга эга эмас, сабаби миyaning бунинг учун жавоб берадиган қисми етарли даражада тайёр-гарлик кўрмаган.

Фарзандингизга ажратилган маблағни узоқ муддат давомида сарфлаши учун мустақил равишда тақсимлашни тавсия этинг. Мисол учун, болага кундалик харажатлари учун ҳафтасига 50 минг сўм берсангиз, уни зудлик билан ишлатмаган тақдирда нималарни харид қилиш мумкинлигини тушунтириб беринг.

Албатта, бола бирданига оқилона танлов қилолмаслиги мумкин. Хавотирга ҳожат йўқ, вақт ўтиши билан у ўрганади. Унга кўмак бериш керак: фикрлашга ундовчи саволлар беринг, ўз тавсиянгизни беринг, бироқ босим ўтказманг ва ўз фикрингизни мажбуран сингдиришга уринманг. Танқид боланинг ўз қарор ва фикрлари билан бўлиши истагини сўндиради.

Ўз сабрингиз ва узоқ муддатли режаларни туза олишингиз билан ўрнатқилсангиз. Бола интизорлик билан янги авлоддаги смартфонни харид қилиш учун навбатда турган отаси билан ўз-ўзини назорат қила олмаслиги мушкул. Харидларга оқилона ёндашиладиган оилаларда болаларнинг ўзлари борган сари ўзини назорат қила олади ва узоқ муддатли режани туза олади.

Режа тузишга кўмаклашамиз

Демак, фарзандингизни танловни амалга оширди. Навбат истакдан аниқ харажатларга ўтиш. Режа тузишга эҳтиёж туғилади.

Мукаммал режа харитага ўхшайди: биз унга кўз ташлаб кўямиз ва қандай қилиб қисқа фурсатларда ва кам куч сарфлаб тегишли манзилга етиб олишни белгилаб оламиз. Бир қанча услуб ва йўналишлар борасида ўйлаб кўрамиз.

Масалан, ўғлингиз велосипед олиб беришингизни истайди. Унинг истаги бошқалари орасида йўқолиб кетмаслиги учун режа тузиб, ўйин шаклида мақсади сари харажатларини ўргатиш мумкин. Дейлик, музлатгич эшигига махсус коверт ёпиштирилади ва ҳар бир орттирилган майда пуллар конвертнинг ичига солинади. Ҳар бир пул боланинг мақсади сари қўйилган навбатдаги қадам ҳисобланади. Бундан ташқари, фарзандингизга ўзларининг ҳафталик даромад ва харажатларини қайд қилиб боришни ўргатинг. Бу билан улар исталган буюм учун қанча пул йиғиш кераклигини ва бунга тахминан қанча муддат қолганини ҳис қилиб боради.

Режалаштириш болада фойдали одатни ривожлантиради: у ўз олдига аниқ ва реал мақсадни қўйиш, муддатини белгилаш ҳамда унга эришишга ўргатади. Бунинг эса нафақат болалар, балки ақсарият катталар ҳам уddалай олмайди.

Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш агентлиги ташкил этилмоқда

У Монополияга қарши курашиш қўмитаси ҳузурида фаолият кўрсатади ва реклама бозорини тартибга солиш билан ҳам шуғулланади. Давлат раҳбарининг тегишли Фармони 11 сентябрда имзоланди.

Монополияга қарши курашиш қўмитасининг (кейинги ўринларда – Қўмита) ҳудудий бошқармаларида эса истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама фаолиятини тартибга солиш бошқармалари ташкил этилади. Бунинг учун уларга 142 нафар бошқарув ходимлари ажратилди. Агентлик ва бошқармалар штати 2019 йилда тегишли вазирлик ва идоралар, шу жумладан, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларини мақбуллаштириш ҳисобидан жамланади.

Агентлик – тугатилган Давлат рақобат қўмитасининг истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама бозорини тартибга солиш йўналишидаги барча ҳуқуқлари ва мажбуриятлари бўйича ҳуқуқий вориси. Қўидагилар унинг асосий вазифалари ҳисобланади:

истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама бозорини тартибга солиш соҳасида ягона давлат сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалий ижросини таъминлаш;

истеъмолчиларнинг товарлар (ишлар, хизматлар), уларнинг ишлаб чиқарувчиси, ижросчиси ва сотувчиси тўғрисидаги ҳаққоний ва тўлиқ маълумотларни, шу жумладан, ахборот-коммуникация технологияларини қўллаган ҳолда олиш имкониятларини таъминлаш;

аҳолининг истеъмолчилик билими ва саводхонлигини оширишга қаратилган дастурларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

истеъмолчиларга уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда ёрдам кўрсатиш;

истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан давлат назоратини амалга ошириш, шунингдек, товарлар (ишлар, хизматлар) ҳавфсизлиги ва уларнинг сифатини назорат қилиш соҳасида ҳамкорлик қилиш;

истеъмолчилар ҳуқуқи бузилиши сабабларини таҳлил қилиш, уларни бартараф этиш юзасидан таклифлар тайёрлаш ҳамда истеъмолчилар ҳуқуқи бузилиши ҳолатларининг олдини олиш;

тадбиркорлик ва истеъмолчилик маданиятини такомиллаштириш, реклама соҳасида ноҳалол рақобатга ва нотўғри рекламанинг юзага келишига йўл қўймаслик мақсадида реклама бозорини тартибга солиш;

истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама бозорини тартибга солиш соҳасида фуқаролик жамияти инс-

титутлари ва бошқа ташкилотлар билан ҳамкорлик қилиш;

истеъмол бозорини, давлат томонидан нарх-навоси тартибга солинадиган товарларга (ишларга, хизматларга) нархларнинг динамикаси ва нарх шаклланиши механизмларини ўрганиш;

истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама бозорини тартибга солиш масалалари бўйича хорижий ташкилотлар билан ҳамкорлик қилиш.

Муассаса чакана савдо ва хизмат кўрсатиш шохбачаларида товарлар ва хизматларнинг назорат хараидини ўтказди, уларни истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мослиги жиҳатидан экспертизадан (тестдан) ўтказди. Истеъмолчилардан тушган ариза ва шикоятлар ўрганилади. Шунингдек, истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилиши ҳолатлари мавжуд бўлганда, тадбиркорлик субъектларида (молиявий-хўжалик фаолиятига аралашмаган ҳолда) текширишлар ўтказиш ҳам унинг ваколатларига киради.

Истеъмолчиларга товарларни (ишларни, хизматларни) яроқлилик муддати, сақлаш ва хизмат кўрсатиш муддатини бузган ҳолда реализация қилиш ҳолати аниқланганда, Агентлик:

ўз ваколатлари доирасида истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилиши ҳолатларини бартараф этиш юзасидан давлат органларига, мулкчилик шаклидан қатъи назар, ташкилот, муассаса ва корхоналарга, шунингдек, яқка тартибдаги тадбиркорларга бажарилиши мажбурий бўлган кўрсатмалар киритади;

истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва реклама тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилиши аломатлари аниқланганда, материалларни ваколатли органларга, шунингдек, тегишли фаолиятни амалга ошириш учун берилган лицензиянинг (рухсат берувчи ҳужжатларнинг) амал қилишини тўхтатиб туриш, тугатиш (бекор қилиш) тўғрисидаги масаласини ҳал этиш учун ваколатли органларга юборади;

истеъмолчиларнинг номуайян доираси ҳуқуқларини ва манфаатларини ҳимоя қилиш, шунингдек, истеъмолчилар ҳуқуқларини бузган шахсларга нисбатан ҳуқуқий таъсир кўрсатиш чораларини қўллаш учун судларга аризалар билан мурожаат қилади. Бунда Агентлик ва Қўмитанинг ҳудудий бошқармалари давлат божи тўлашдан озод қилинган.

Агентлик раҳбари – директор Қўмита раисининг тақдимномасига биноан Вазирлар Маҳкамаси томонидан лавозимга тайинланади ундан озод этилади. Меҳнатга ҳақ тўлаш, тиббий ва транспорт хизматларидан фойдаланиш шароитларига кўра вазир ўринбосарига тенглаштирилади. Директор ўринбосарини Қўмита раиси лавозимга тайинлайди ва ундан озод этади. Агентлик ходимларига нисбатан Қўмита ходимлари учун назарда тутилган меҳнатга ҳақ тўлаш шартлари ва тиббий хизмат кўрсатиш тартиби қўлланилади.

У макроиктисодий кўрсаткичлар қамровининг тўлиқлигини ва ЯИМни якуний истеъмол усулида ҳисоблаш методологиясини такомиллаштиришни таъминлайди (ВМнинг 19.08.2019 йилдаги 691-сон қарори).

2020 йилдан миллий ҳисобларнинг янги тизими жорий этилади

Давстатқўм “Миллий ҳисоблар тизими-2008” қўлланмаси асосида макроиктисодий ҳисоб-китоблар методологиясини такомиллаштириш бўйича ишлар олиб бормоқда. Макроиктисодий статистиканинг халқаро стандартларини жорий этиш ва миллий ҳисоблар статистикасини такомиллаштириш масалалари бўйича ХВЖ, ОТБ, Жаҳон банки, БМТнинг Европа иқтисодий комиссияси ва МДХ Статистика қўмитаси билан яқин ҳамкорлик йўлга қўйилган.

2020 йил 1 январдан бошлаб миллий ҳисобларнинг замонавий тизимини босқичма-босқич жорий этиш бошланади. Амалда рўёбга чиқариш учта асосий йўналишда мужассамланади:

иктисодий статистикани, шу жумладан миллий ҳисоблар статистикасини такомиллаштириш;

давлат молияси статистикасини такомиллаштириш ва бюджет маълумотларининг очиқлигини ошириш;

ташқи сектор статистикасини ва пул-кредит статистикасини такомиллаштириш.

Давстатқўм ва Молия вазирлигига иқтисодий статистикани, жумладан, миллий ҳисоблар статистикасини тузиш учун ахборот ресурсларини шакллантириш масалаларида манфаатдор вазирликлар ва идораларнинг ўзаро ҳамкорлигини йўлга қўйиш ва республикада макроиктисодий статистика масалаларида халқаро ҳамкорлиқни кенгайтириш топширилди.

Вазирлар Маҳкамасининг “Меҳнатга ҳақ тўлаш ягона тариф сеткасини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги қарори қабул қилинди.

Меҳнатга ҳақ тўлашнинг ягона тариф сеткаси тасдиқланди

Қарор билан Меҳнатга ҳақ тўлаш ягона тариф сеткаси тасдиқланди ва меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори (634 880 сўм) унинг асоси этиб қабул қилинди (ҳозирга қадар ягона тариф сеткасининг асоси этиб энг кам ойлик иш ҳақи олинган).

Ҳужжат ҳақидаги тўлиқ маълумот билан www.lex.uz сайти орқали танишиш мумкин, дея ёзади ЎЗА.

Ходимлар меҳнатига ҳақ тўлашни ташкил этиш асоси сифатида Меҳнатга ҳақ тўлаш ягона тариф сеткасидан фойдаланувчи ташкилотлар меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдоридан келиб чиқиб, қўлланилаётган тариф коэффициентлари ўз вақтида қайта ҳисоблаб чиқилишини таъминлайди.

Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида” 2018 йил 13 октябрдаги Фармонида мувофиқ ишлаб чиқилган давлат бошқаруви органлари, бюджет ва давлат ташкилотларининг меҳнатга ҳақ тўлаш тизимини тубдан такомиллаштириш концепцияси лойиҳасида қўидагиларни назарда тутди:

– давлат ва хўжалик бошқаруви органлари ходимлари меҳнатига тўланадиган ҳақ миқдорини ва уларни моддий рағбатлантиришнинг бошқа турларини аниқлашга ягона услубий ёндашувни;

– айрим вазирлик ва идоралар учун тариф ставкаларига ошиб боровчи коэффициентлар, шунингдек, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича гуруҳлари белгиланиши натижасида вазирликлар ва идоралар, шу жумладан уларнинг ҳудудий бўлинмалари ўртасида меҳнатга ҳақ тўлашда айни вақтда мавжуд бўлган табақалашувни бекор қилишни;

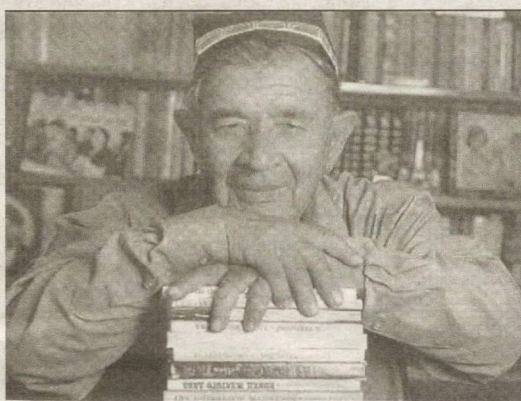
– моддий рағбатлантириш миқдорларининг ходим фаолияти самарадорлигининг муҳим кўрсаткичларига, унинг билим ва кўникмаларига, бажарадиган меҳнат функцияларининг мураккаблиги ва жавобгарлиги даражасига бево-сита боғлиқлигини белгилашни.

ЖАННАТИЙ ОДАМ!

ЭССЕ

Худойберди Тўхтабоев! Мен болагимда, аниқроғи мактабда 3 – синфда ўқиётганимда бу ёзувчини “Сариқ девни миниб” асари орқали таниганман. Бу асардан таъсирланиб, кўринмас қалпоғим бўлиб қолса қанийди деб орзу қилмаган бола кам топилади. Гапнинг очиги, математика ўқитувчиси журналга ёмон баҳо қўйганида ўша баҳони ҳеч кимга билдирмай тўғрилаш учун мен ҳам Хошимжоннинг кўринмас қалпоғини орзу қилганман. Худойберди аканинг мазкур асари жаҳоннинг 50 дан ортиқ тилига таржима қилиниб ўқилган ва ўқиланти... Бу асарлари ўша даврда Италияда ўтказилган Бутунжаҳон болалар адабиёти фестивалида биринчи ўринни олган.

Ҳозирги давримизга келиб азбаройи қизиқишим сабабли газетата суҳбат уюштириш учун уйларига бордим. У киши мен билан суҳбатлашаётиб тоблари қочиб қолди, қон босимлари ошиб кетган бўлса керак. Суҳбатимизни тўхтатишга тўғри келди, гапимиз чала қолди. Кейинги йили борсам фақат болалар учун худойи қилиб стол-стулларга мактаб ўқувчиларини ўтқизиш бўлиб, катта дош қозонда ош дамлатиб тарқатаётган эканлар. Менга қараб жилмайиб “Менинг ўртоқларим – болалар-да” деди-

лар. Газета учун суҳбат қилолмай қолдим тагин. Ундан кейинги йил борсам мактаб ўқувчиларини тўплаб яна ош бераётган

эканлар... Ҳалақит бергим келмади...

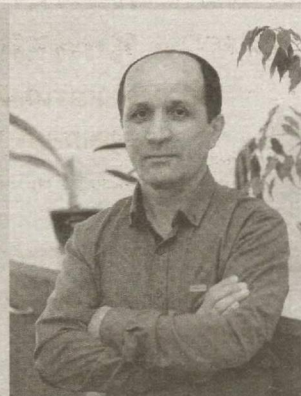
Ош бериш обрў учунми?! Катта ёшдагилардан ҳеч кимга бил-

дирмай қилинадиган бу ишдан обрў қозониб бўладими?! Обрўси етарли бўлса... Нафақат етарли, балки керагидан ортиқча бўлиб, ошиб-тошиб кетгани учун бемалол нафас олишга қўйишмайди-ку, бечорани...

Бу инсоннинг тенгқурлари ош тарқатса ўзига ўхшаган ёши катталарни чақиради, этиборга тушиш ва бошқа турли ғараз-манфаат билан худойи қилади. Худойберди акага ўхшаб фақат хулуси ният, холисона, бетаъма, бегидр ош дамлаб тарқатадиганлар кам. Ким бўлишдан қатъи назар бошқа худойи қилувчилар барибир қалбини четида таъма билан ниманидир ният қилган бўлади. Лекин Худойберди ака... Болалардан нимани ҳам таъма қилиб бўларди?! Шу маънода Худойбери ака... Умрлари узоқ бўлсин! Менга жаннатий бўлиб туюлаверадилар, илойим шундай бўлсин!

Шукур ЖАББОР

НАЗМ

Алишер НАРЗУЛЛО

Куз ҳаёллари

Бобом терак экди ҳовлида,
баҳор эди, гуркираб ўсди.
Теракзорлар оралаб майин,
бир эпкин, бир шамоллар эсди.

Момо куёш йўлин тўсарди,
биром мағрур ўсарди терак.
Бола эдим, ўйладим бобом,
ундан уйми, тикласа керак.

Бир кун қочди бобомнинг тоби,
деразага ғамгин боқарди.
Ниманидир сезгандир момом,
ранги ўчди, ранги оқарди...

Шовулларди олтин япроқлар,
Билмам, шамол қайдан эсарди?
Бобом эккан теракни саҳар,
ён кўшнимиз келиб кесарди.

Момом шўрлик мунғайиб қолди,
тилкалади юрак-юракни.
Эл елкада кўтариб кетди,
бобом билан ўша теракни...

Япроқ учар дарахтдан маҳзун,
тўзиб кетар йиллар тутқун.
Пастда ер бор, тепада осмон,
тутиб қолса бўлмасми уни?..

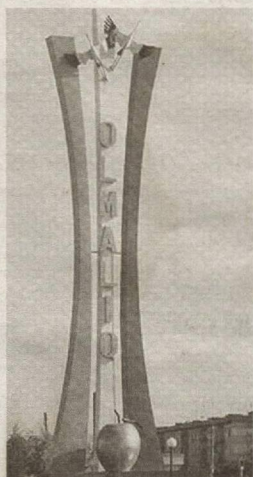
Юрак нотинч, хушёр ҳар банди,
зирқирайди ҳижрон зарбидан.
Нима бўпти, дунё... кўзига? –
бир заъфар барг устун баридан.

Бир лаҳзалик умр – мангулик,
боғ барглари пойгакка тўшар.
Кўкрагига ғамлар тўкилган,
ер, худди, бир ошқоққа ўхшар...

Ҳеч кимсани кўргим келмади,
шикоятим йўқдур ҳеч кимдан.
Мен душмани синаган каби
шубҳа қилдим бугун ўзимдан.

Юрак нима, унинг хоҳиши-
бир кўнгулга сиғурми, айтинг?..
Мен ҳаммани кўргим келганда
ким бўламан, ким бўламан
айтинг ким?..

БИЛАСИЗМИҚ

“Туғ тепа”, “Алмалик”
ва “Кучлук” иборалари

ман хони Тўянхоннинг ўғлидир. Тўянхон ҳам умрининг охиригача мўғуллар билан урушиб ҳалок бўлган. Отаси ўлгач, Кучлук мўғуллардан қаттиқ ўч олади. Чингизхонни иккита инсон – Кучлук ва Жалолддин кўп ташвишга солган. Жалолддиннинг отаси Алоуддин Муҳаммадшоҳнинг яна бир энг катта хатоси онаси Туркон хотунининг гапига кириб, мўғулларга қарши энг катта тўғон-тўсиқ бўлиб турган Кучлук билан у ҳам уришиб, уни заифлаштириб ташлагандир.

Хуллас, Кучлук давлати икки томонлама

зарбага учрайди: ҳам мўғуллардан, ҳам хоразмийлардан. Кейинчалик Жалолддин ва Темур Маликлар насиҳат қилган бўлса керакки, Хоразмшоҳ кечикиб бўлса-да Кучлук билан вақтинча урушмаслик битимини тузади. Лекин вақт ўтган эди. Кучлук тенгсиз жангда Чингизхондан енгилгач, аламзада бўлиб мўғулларга орқадан зарба бериш усули билан партизанлик урушини олиб боради. Кучлук ҳам ботирликда Жалолддиндан кам эмас эди ва мўғулларни кўп бексарамжон қилади. Кучлук Банокатни (ҳозирги Тўй тепани) мўғуллардан қаттиқ ҳимоя қилади. Бироқ тенгсиз жангда мағлуб бўлади ва Банокатнинг кули кўкка совурилади.

“Нурафшон” деб ҳозирда ном берилган Тўй тепа аслида “Туғ тепадир”. Туркийлар одатда “т” ҳарфини “й” аффиксига ўқийди. Масалан, “боғлади”ни “бойлади” деб ўқигандай. Шу маънода Тўй тепа асли “Туғ тепа” бўлиб, Шайбонийхон ўз туғини, яъни байроғини қадаган жойдир.

Отабек
ДАДАМИРЗАЕВДаҳонинг
аёли

Дейтройт компаниясининг ёш механиги ҳафтасига 11 доллар маош оларди. Ҳар куни у 10 соат ишлар, уйга келиб эса, кўпинча ўз гаражидида двигателнинг янги турини ихтиро қилишга уриниб, ярим кечагача шуғулланарди.

Отаси ўғлим вақтини беҳуда сарфляпти, деб ҳисоблар, кўшнилари уни ақлдан озганга чиқаришар, ҳеч ким бу ишдан бирор бамаъни нараса чиқишига ишонмасди. Ёлғиз хотини ишонар эди. У кечалари бир неча соатлар давомида эри тепасида турар, кўллари толар, совуқдан тишлари тақиллар, шамоллаб қоларди. Лекин чидарди! Йиллар ўтиб бир кун тариллаган шовқин эшитилди. Кўшнилари йўлда, телба механик ва унинг хотини бир отсиз “арава”ни миниб кетаётганларини кўришди. Унинг исми Генри Форд эди.

Кексайганда Форддан интервью олган бир журналист қизикди:

– Сиз ҳаётда ким бўлишни хоҳлар эдингиз?
Даҳо унга жавоб берди:

– Ким бўлишимнинг фарқи йўқ, биргина ёнимда хотиним бўлса бас.

Mehrob.uz

Тошкент вилоятидаги туманлардан бири – Олмалиқни русий забонлар ўзлари билмаган ҳолда “Алмалик” деб тўғри талаффуз қилишади. Аслида чиндан ҳам Алмалик. “Ал-Малик” дегани “Маликка қарашли ерлар”, “Иқтаъ қилинган ерлар” яъни “Подшолик қарамоғидаги жой” деганидир.

“Ал-малик” арабча сўз. Араблар фатҳи даврида Илоқ таназулуга учраб ўрнида вужудга келган бир қанча стратегик шаҳарлардан бири сифатида Алмалик бунёд бўлган. Ўша жойда “Эвалак” деган қишлоқ бор. Аслида “Эви Илоқ” бўлади. “Эв” туркийчасига “уй” деган маънони беради. Эви Илоқ – Илоқ маркази, Илоқ пойтахти деганидир. Ўша жойга яқин “Кучлук” станцияси, “Кучлук” қишлоғи ва Пойтахтдаги “Кучлук” деган жойни ҳам русча талаффузга ўхшаб туюладиган муқобили тўғридир. Бу жойлар “Кучли” эмас “Кучлук”! “Кучлук” атмаси мўғуллар билан бирга кириб келмаган. Тўғри, мўғулларда ҳам бир неча Кучлукхонлар бўлган. Бироқ, бу биз назарда тутган Кучлук ҳукмронлиги қорахитой ва найманларга мансуб бўлиб, мўғуллар босқинидан 10 йил ўтиб тугатилган. Кучлук най-

ТИЛИМИЗ ХАЗИНАСИДАН

ТУМАН

Мамлакатимиз туман ва шаҳар
номлари ҳақида бади

БЕКТЕМИР БЎЗЧИ бошидаги ЧУСТ дўпписни қийшайтириб кийиб, турли туман матоларини кўтариб ҚОРОВУЛБОЗОРДАН ЯНГИБОЗОРГА ўтиб, кейин туман марказидан қайтаётганида кун ботиб атрофга қуюқ туман тушган эди.

УЗУН йўлдан чарчаб КАТТАҚЎРҒОНга, яъни жонажон ЯКАСАРОЙга келиб БАХМАЛ матосинию ОЛОТУ асбобларини ПОП эткизиб ташлади. Нима ҳам дердик КАСБИ шунақа. "Агар БАЛИҚЧИ бўлганимда БЕШАРИҚданми, ОЛТИАРИҚданми, ҚИЗАРИҚданми, ПАЙАРИҚданми ё ЯНГИАРИҚданми балиқ тутиб тирикчилик қилардим", деб хаёл сурди. "Йўқ, ариқда балиқ кам бўлади, сой қаттароқ, ундан кўра сой яхши – АРНАСОЙданми, ОЛТИНСОЙданми, КОСОНСОЙданми, ҚУВАСОЙданми овлаганим яхши, БУЛУНҒУР йили балиқ кўп бўлган", деди ўзига ўзи. Кейин бу орзуси янада катталашди. "Сой кўлга қараганда кичкина, кўлдан балиқ овласам яхши, ҚОРАКЎЛданми, ОЛТИНҚЎЛданми, ТЎРТҚЎЛданми тутсам қандоқ бўлади", деб ўйлади. Кейин орзуси янада катталашди. "Кўлдан дарё яхшироқ, балиғи ШИРИН бўлади", ҚАШҚАДАРЁданми, СИРДАРЁданми, СУРХОНДАРЁданми, АМУДАРЁданми ё ОҚДАРЁданми овлаган дуруст", деган хаёлга борди. "Тўй қиладиганман, энг аввал уй-жой – ПЕШҚЎРҒОНимни ҚЎРҒОНТЕПАдай КАТТАҚЎРҒОН қилсам, йўқ, шу уч ўғлимга УЧҚЎРҒОН қуришим керак. Уч ўғилга кўрғон қуриш дегани УЧҚУДУҚқа, УЧҚЎПРИК ё УЧТЕПА қуриш эмас. Шундай экан, тўралардай яшашлари учун ТЎРАҚЎРҒОН тикласам ё эмасам ҳамма жойин оқлаб ОҚҚЎРҒОН барпо қилсам бўларкан, уларга ишонсам ўзларича янги олиб берган ЯНГИЕРИМга курадиган

ЯНГИҚЎРҒОНларини тошларини термай ТОШЛОҚ қилади ё шўр бостириб ШЎРЧИ қилади ёки чим бостириб ЧИМБОЙ қилиб, ЖАРҚЎРҒОН ё ҚУМҚЎРҒОН қуришади, кўрғон деганлари қишдаям, ЁЗЁВОНдаям салобат тўкиб туриши керак. Аркасининг пештоқиға тилла зар юритиб ЗАРАФШОНдай ё ЗАРКЕНТдай қилсам... Шу кўрғонларни қуриб берганимдан кейин ҳам бу болалар айтганимни қилишмаса энасини УЧҚЎРҒОНдан кўрсатаман, КИТОБ ўқимаганда бу болалар, бўлмаса уйда БАНДИХОН бўлиб ўтиравермасдан университетга кирсалар АСАКАСИ кетмасди. Тентакка ТЎЙТЕПА бир қадам дегандай булар хали у ёққа –хали бу ёққа санғийди. Қайси ўғил отасининг йўлини тутиб ИЗБОСКАН? Ўғилларим худди КОСОНни мардикорига ўхшайди, тавба. Нега ҳозирги болалардан НАВОИЙга, МИРЗО УЛУҒБЕКка, БЕРУНИЙга, ФУРҚАТга, ШАЙХОНТОХЎР бобога ўхшаганлар чиқмасикин?! Тўнғичим янги мошин олиб беринг дейди – БУВАЙДАН оламани ё мошинни ҚОРАКЎЛ терисигаю АНГОР эчкининг жунига берарканми?! Мошин деганлари МАРҒИЛОНни нашлайти ё РИШТОНнинг лагани эмас-ку! Қишлоқ жойдасан от мин! Зоти минг отга, ХАЗОРАСПа тенг келадиган ҚЎНҒИРОТ ол тамом олам – ГУЛИСТОН. Ўртанчасининг иши яхши, лекин, кенжаси эса халигача саккиз КЕГАЙЛИ велосипедини миниб юрибди.

Шукур ЖАБОБОР

Давами келгуси сонда

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМИЗ ВА МУАССИС
Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

Ўзбекистон Республикаси Банк-молия
академияси

"Moliya yangiliklari agentligi" МЧЖ

Директор
Ўктам АБДУЛЛАЕВ

Бош муҳаррир
Бобур МУХАММАДИЕВ

Бош муҳаррир ўринбосари
Умид ХУДОЙБЕРГАНОВА

Обуна ва реклама учун
Тел: 99897 776 60 18
71 234 43 18

Факс: 71 234 43 18
Нашр индекси-102.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент ш. Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

ХУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР, "БАНК АХБОРОТНОМАСИ" ВА "БАНКОВСКИЕ ВЕСТИ"

ГАЗЕТАЛАРИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА!

Сиз газетата обуна бўлишга улгурмаган ёки қисқа муддатга обуна бўлган бўлсангиз, нашримизнинг расмий сайти – www.banknews.uz орқали шартномани тўлдириб, таҳририят манзилига юборишингиз мумкин.

"Ўзбекистон почтаси" ва "Матбуот тарқатувчи" агентлигининг ҳудудий бўлимлари орқали расмийлаштириш ёки фақат таҳририят билан шартнома тузган хусусий ташкилотлар билан обунани ташкил этиш йил давомида газеталаримизни ўз вақтида олишингизни кафолатлайди.

ХУСУСИЙ ОБУНА АГЕНТЛИКЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОН РАҚАМЛАРИ:

Қорақалпоғистон Республикаси

"MATBUOT SERVIS" МЧЖ – (97-358-57-57)

Хоразм вилояти

"ЛИДЕР ПРЕСС" МЧЖ – (71-244-33-63)

Бухоро вилояти

"MATBUOT SERVIS" МЧЖ – (97-358-57-57)

Жиззах вилояти

"MATBUOT TONGI" МЧЖ – (91-599-58-98)

Навоий вилояти

"MATBUOT SERVIS" МЧЖ – (97-358-57-57)

Қашқадарё вилояти

"MATBUOT SERVIS" МЧЖ – (99-603-03-68)

Наманган вилояти

"MATBUOT SERVIS" МЧЖ – (99-603-03-68)

"MATBUOT SERVIS" МЧЖ – (90-532-93-39)

Сирдарё вилояти

"СИРДАРЁ МАТБУОТ ХИЗМАТИ" – (97-277-27-72)

Сурхондарё вилояти

"SURXON MATBUOT NASHRLARI" МЧЖ – (91-586-70-00)

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти

"KALEON INFORM" МЧЖ – (71-267-18-94)

"ЛИДЕР ПРЕСС" МЧЖ – (71-244-33-63)

"MATBUOT SERVIS" МЧЖ – (71-244-19-63)

"ТОШКЕНТ МАТБУОТ" – (97-156-22-77)

Самарқанд вилояти

"ТОШКЕНТ ЖАҲОН ЗИЁ" – (97-922-02-33)

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР!

Банк, бизнес ва иқтисодиёт
соҳаларига доир батафсил
маълумотларни фақат
бизнинг газетамиздан ўқиш
мумкинлигини унутманг!

Обуна бўйича
мувожаат учун

Тел.:

(998) 97 776 60 18

71 234 43 18

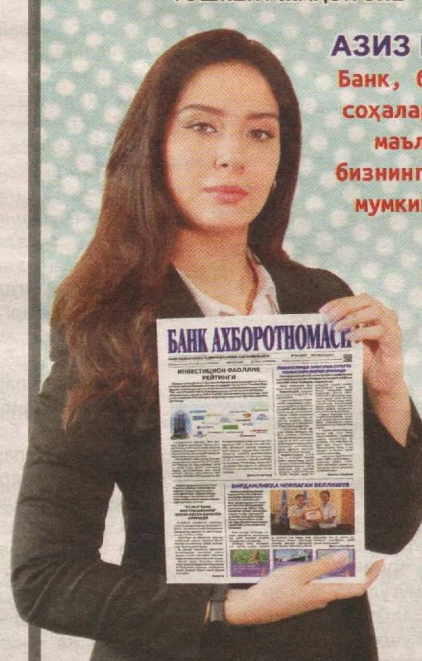
Факс:

(998) 71-234-43-18.

E-mail:

info@banknews.uz

ОБУНА
ИНДЕКСИ-102

Ахборот кўмағи
Ўза, "Norma Hamkor" МЧЖ
Таҳририят манзили:

100060. Тошкент ш., Шаҳрисабз кўчаси,
23-уй e-mail: bankakhborotnomasi@mail.ru,
www.banknews.uz телеграм каналимиз

@bank_akhborotnomasi

Чоп этишга тайёрловчи: "Moliya yangiliklari agentligi"

МЧЖ

Газета таҳририятнинг техник ускуналарида
сахифаланди.

Таҳририятнинг фақат ёзма розилиғи билан "Банк ахборотномаси" да эълон қилинган материалларни қўчириб босишга ижозат берилди. Қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди. Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиғи томонидан 2012 йил 10 январда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган. Газета ҳафтада бир марта – пайшанба куни чиқади.

Буюртма № 903
Адади 1694 нусха

Нархи шартнома асосида.

Газета А3 ҳажмда, 3 шартли босма табовқада чоп этилди.
Босишга рухсат этилди: 11.09.2019 й.,

12345